

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

Płatności bezpośrednie w roku 2015

Rolniku!

Sprawdź, z jakich płatności możesz skorzystać!

Warszawa, 2015 r.

Ważne daty w roku 2015

Styczeń

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Rozpoczęcie realizacji norm i wymogów wzajemnej zgodności.

ARiMR rozpoczyna przyjmowanie wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich na rok 2015. Wniosek można złożyć także za pośrednictwem aplikacji e-Wniosek.

Kwiecień

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

Końcowy termin składania wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich i załączników do wniosku (bez sankcji).

Jeżeli nie zdążyłeś złożyć dokumentów do dnia 15 maja br. należna kwota płatności zostanie pomniejszona o 1% za każdy roboczy dzień opóźnienia.

Ostatni dzień na złożenie bez żadnych sankcji poprawek do złożonego wniosku o przyznanie płatności i uzupełnienie wymaganych załączników.

Poprawki, w tym uzupełnienie załączników złożone po tym terminie spowodują, że należne płatności będą pomniejszane o 1% za każdy roboczy dzień opóźnienia.

Termin złożenia wniosków o przyznanie płatności w przypadku przekazania gospodarstwa.

Luty

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	

Marzec

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Maj

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Posiadanie gospodarstwa

Czerwiec

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

Ostatni dzień na złożenie wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich i wymaganych załączników.

Spis treści

Wstęp	4
Projektowane stawki płatności bezpośrednich	6
Podstawowe pojęcia	7
Rolnik aktywny zawodowo	8
Płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego	10
Jednolita płatność obszarowa	10
Płatność dla młodych rolników.....	12
Płatność dodatkowa	14
Płatności w ramach dobrowolnego wsparcia związanego z produkcją.....	14
System dla małych gospodarstw	20
Płatność za zazielenienie – podstawowe informacje	21
Płatność za zazielenienie – ustalanie powierzchni gruntów ornych	22
Płatność za zazielenienie – dywersyfikacja upraw	24
Płatność za zazielenienie – trwałe użytki zielone	28
Płatność za zazielenienie – obszary proekologiczne	30
Przyznanie płatności w przypadku: przekazania gospodarstwa rolnego, śmierci rolnika rozwiązania albo przekształcenia rolnika albo wystąpienia innego zdarzenia prawnego	39

W 2015 r. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR), jako agencja płatnicza, rozpocznie realizację zreformowanego systemu wsparcia bezpośredniego. **Tym samym, od 2015 roku zaczną obowiązywać nowe zasady przyznawania płatności bezpośrednich.** Niniejsza broszura została przygotowana w oparciu o nowe założenia, projektowane rozwiązania ustawowe i pozyskane wyjaśnienia od organów Unii Europejskiej. Tym nie mniej, informacje w niej zawarte mogą wymagać aktualizacji w okresie poprzedzającym termin składania wniosków.

Rolniku, Twoja dotychczasowa współpraca z ARiMR co do zasady nie ulegnie zmianie.

- ✓ Jeżeli jesteś beneficjentem, który w 2014 r. złożył wniosek o przyznanie płatności bezpośrednich, na początku 2015 r. otrzymasz od ARiMR wstępnie wypełniony wniosek wraz z materiałem graficznym oraz instrukcją jego wypełnienia.
- ✓ Jeżeli jesteś rolnikiem, który nie składał wniosku o przyznanie płatności w 2014 r., będziesz mógł pobrać czysty formularz wniosku o przyznanie płatności ze strony internetowej ARiMR lub otrzymać go w biurze powiatowym i oddziale regionalnym ARiMR.
- ✓ Zamiast składania wniosku w wersji papierowej, będziesz mógł złożyć wniosek przez Internet, korzystając z platformy aplikacyjnej e-Wniosek, umieszczonej na stronie internetowej ARiMR (www.arimr.gov.pl). Aplikacja e-Wniosek umożliwia wypełnienie wniosku, wypełnienie załącznika graficznego oraz dołączenie do wniosku pozostałych wymaganych dokumentów. Korzyści płynące ze złożenia wniosku za pomocą aplikacji e-Wniosek to m.in. ułatwienia w wypełnianiu formularza wniosku o przyznanie płatności, poprzez wprowadzenie przyjaznego interfejsu użytkownika, poinformowanie rolnika podczas wypełniania wniosku o stwierdzonych brakach we wniosku o przyznanie płatności oraz możliwość bieżącego śledzenia przez rolnika, na jakim etapie rozpatrywania przez ARiMR jest wniosek.
- ✓ Podobnie do obecnego trybu współpracy, ubiegając się o przyznanie płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego będziesz zobowiązany złożyć wniosek we właściwym ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę, biurze powiatowym ARiMR.

W 2015 r. termin na złożenie wniosku nie ulegnie zmianie w odniesieniu do lat poprzednich. **Wniosek** wraz z wymaganymi załącznikami (dokumentami) będziesz mógł złożyć **od dnia 15 marca do dnia 15 maja br.** Wniosek o przyznanie płatności wraz z załącznikami **może być** także **złożony** w terminie 25 dni kalendarzowych po terminie składania wniosków, tj. **do dnia 9 czerwca 2015 r.**, jednak za każdy dzień roboczy opóźnienia, licząc od dnia 18 maja 2015 r., stosowane będzie **zmniejszenie płatności w wysokości 1% należnej kwoty płatności.** **Wniosek i załączniki do wniosku składane przez rolnika uznaje się za złożone, jeżeli są podpisane z podaniem imienia i nazwiska.**

Pamiętaj

Zmiany do wniosku o przyznanie płatności bezpośrednich (z wyłączeniem płatności związanych do zwierząt), płatności niezwiązanej do tytoniu, można składać do dnia 1 czerwca 2015 r. Ostateczny termin składania zmian do wniosku upływa w dniu 9 czerwca 2015 r., z tym, że złożenie zmiany do wniosku po dniu 1 czerwca 2015 r. skutkuje pomniejszeniem płatności do powierzchni objętej tą zmianą o 1% za każdy dzień roboczy opóźnienia.

Zmiana do wniosku o przyznanie płatności może polegać na dodaniu nowych działek ewidencyjnych lub działek rolnych (wraz z wymaganymi dla nich załącznikami) do uprzednio złożonego wniosku o przyznanie danej płatności (nie jest możliwe zwiększenie powierzchni działek rolnych zadeklarowanych we wniosku o przyznanie płatności). Zmiana do złożonego wniosku o przyznanie płatności może polegać także na zmniejszeniu zadeklarowanych wcześniej powierzchni działek rolnych.

Uzupełnienie brakujących danych we wniosku lub załączników do dnia 1 czerwca 2015 r. nie skutkuje zmniejszeniem należnych płatności. Uzupełnienie braków we wniosku od dnia 2 czerwca do dnia 9 czerwca br. skutkuje zmniejszeniem płatności do powierzchni, której dotyczą składane uzupełnienia.

Wniosek rozpatrywany jest jedynie w zakresie, w jakim został on prawidłowo wypełniony, w terminie do dnia 9 czerwca 2015 r., oraz na podstawie dołączonych do niego prawidłowych dokumentów.

Braki we wniosku oraz na załącznikach i na materiale graficznym, uzupełnione po dniu 9 czerwca 2015 r., nie będą uwzględniane w prowadzonym postępowaniu administracyjnym w sprawie przyznania płatności.

Od 2015 r. wprowadzone zmiany w systemie płatności bezpośrednich dotyczą:

- ✓ rodzajów płatności (schematów), o które będziesz mógł się ubiegać,
- ✓ wymogów, które musisz dochować w swoim gospodarstwie rolnym, aby móc się ubiegać o przyznanie poszczególnych płatności.

Na jednym formularzu wniosku o przyznanie płatności będziesz mógł się ubiegać o:

- ✓ przyznanie płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, tj.: jednolitej płatności obszarowej oraz płatności za zazielenienie, płatności dodatkowej (redystrybucyjnej), płatności dla młodych rolników, płatności do powierzchni uprawy buraków cukrowych, płatności do powierzchni uprawy konopi włóknistych, płatności do powierzchni upraw roślin wysokobiałkowych, płatności do powierzchni uprawy ziemniaków skrobiowych, płatności do powierzchni upraw owoców miękkich (truskawek lub malin), płatności do powierzchni uprawy pomidorów, płatności do powierzchni uprawy lnu, płatności do powierzchni uprawy chmielu, płatności do bydła, płatności do krów, płatności do owiec, płatności do kóz, płatności niezwiązanej do tytoniu,
- ✓ przyznanie płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (płatność ONW),
- ✓ przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej (PROW 2014-2020), w tym zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie,
- ✓ przyznanie płatności ekologicznej (PROW 2014-2020),
- ✓ przyznanie płatności rolnośrodowiskowej (PROW 2007-2013), w tym zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie,
- ✓ wypłatę pomocy na zalesianie (PROW 2007-2013).

Jednocześnie, od 2015 roku masz możliwość przystąpienia do **Systemu dla małych gospodarstw**. Zapoznaj się z zasadami tego systemu i sprawdź czy spełniasz wymagane kryteria.

Od 2015 roku, przyznanie płatności bezpośrednich będzie zależało od spełnienia kryterium rolnika aktywnego zawodowo [patrz: *Rolnik aktywny zawodowo*].

Rolnicy zobowiązani będą do utrzymywania wszystkich użytków rolnych, łącznie z gruntami, które nie są już wykorzystywane do celów produkcyjnych, w dobrej kulturze rolnej.

Rolnicy otrzymujący wsparcie bezpośrednie, z wyjątkiem rolników uczestniczących w systemie dla małych gospodarstw, zobowiązani są realizować normy i wymogi wzajemnej zgodności.

Jeżeli masz zamiar ubiegać się w 2015 r. o płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, ważne jest abyś zapoznał się z zasadami ich przyznawania.

Niektórzy z Was już dziś spełniają wszystkie wymagania, inni natomiast powinni dostosować swoje działania w gospodarstwie do „nowych” obowiązujących przepisów.

Rodzaj płatności bezpośrednich	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Jednolita płatność obszarowa (euro/ha)	107,0	107,5	108,0	108,6	109,3	96,9
Płatność za zazielenienie (euro/ha)	71,8	72,2	72,5	72,9	73,3	65,1
Płatność dla młodych rolników (euro/ha)	59,8	60,1	60,4	60,8	61,1	54,2
Płatność dodatkowa (euro/ha)	40,4	40,6	40,8	41,0	41,3	36,6
Płatność do bydła (euro/szt.)	69,0	69,3	69,7	70,1	70,5	62,5
Płatność do krów (euro/szt.)	69,2	69,5	69,9	70,2	70,6	62,7
Płatność do owiec (euro/szt.)	25,0	25,1	25,2	25,4	25,5	22,7
Płatność do kóz (euro/szt.)	15,0	15,1	15,1	15,2	15,3	13,6
Płatność do powierzchni upraw roślin wysokobiałkowych (euro/ha)	239,6	240,8	242,0	243,3	244,7	217,1
Płatność do powierzchni uprawy chmielu (euro/ha)	480,0	482,4	484,7	487,5	490,2	435,0
Płatność do powierzchni uprawy ziemniaków skrobiowych (euro/ha)	400,0	402,0	403,9	406,2	408,5	362,5
Płatność do powierzchni uprawy buraków cukrowych (euro/ha)	400,0	402,0	403,9	406,2	408,5	362,5
Płatność do powierzchni uprawy pomidorów (euro/ha)	400,0	402,0	403,9	406,2	408,5	362,5
Płatność do powierzchni upraw owoców miękkich (euro/ha)	250,0	251,2	252,5	253,9	255,3	226,5
Płatność do powierzchni uprawy lnu (euro/ha)	200,0	201,0	202,0	203,1	204,3	181,2
Płatność do powierzchni uprawy konopi włóknistych (euro/ha)	200,0	201,0	202,0	203,1	204,3	181,2

* źródło: MRiRW

Pamiętaj, że ostateczne wysokości stawek płatności określane będą co roku na podstawie wielkości dostępnej koperty finansowej oraz liczby hektarów lub liczby zwierząt zakwalifikowanych do wsparcia.

- ✓ **Rolnik** - podmiot (osoba fizyczna, osoba prawna, grupa osób fizycznych lub prawnych), którego gospodarstwo rolne jest położone na terenie Polski i który prowadzi działalność rolniczą.
- ✓ **Gospodarstwo rolne** - wszystkie jednostki wykorzystywane do działalności rolniczej i zarządzane przez rolnika znajdujące się na terenie Polski.
- ✓ **Działalność rolnicza, to:**
  - produkcja, hodowla lub uprawa produktów rolnych (w tym zbiory, dojenie, hodowla zwierząt oraz utrzymywanie zwierząt do celów gospodarskich),
  - utrzymywanie użytków rolnych w stanie, dzięki któremu nadają się one do wypasu lub uprawy, poprzez obowiązkowe wykonanie co najmniej jednego zabiegu agrotechnicznego polegającego na usuwaniu niepożądanego rośliności w terminie do dnia 31 lipca danego roku.
- ✓ **Użytki rolne** - oznaczają każdy obszar zajmowany przez grunty orne, trwałe użytki zielone i pastwiska trwałe lub uprawy trwałe.
- ✓ **Grunty orne** - oznaczają grunty uprawiane w celu produkcji roślinnej lub obszary dostępne dla produkcji roślinnej, ale ugorowane, w tym obszary odłogowane, bez względu na to, czy grunty te znajdują się pod uprawą szklarniową lub pod stałym bądź ruchomym przykryciem.
- ✓ **Uprawy trwałe** - oznaczają uprawy niepodlegające płodozmianowi, inne niż trwałe użytki zielone i pastwiska trwałe. Uprawy te zajmują grunty przez okres pięciu lat lub dłużej i zalicza się do nich rośliny zdrewniałe dające powtarzające się zbiory w postaci owoców oraz uprawy wieloletnie roślin niezdrewniałych, zajmujących grunt przez pięć lat lub dłużej i dających powtarzające się zbiory w postaci samej rośliny. Do upraw trwałych zalicza się zagajniki o krótkiej rotacji i szkółki.
  - **Szkółki** - oznaczają obszary młodych zdrewniałych (drzewiastych) roślin uprawianych na otwartym powietrzu w celu późniejszego przesadzenia, tj.:
    - szkółki winorośli oraz podkładek,
    - szkółki drzew i krzewów owocowych,
    - szkółki roślin ozdobnych,
    - komercyjne szkółki drzew leśnych, z wyłączeniem rosnących w lesie szkółek przeznaczonych na potrzeby własne gospodarstwa rolnego,
    - szkółki drzew i krzewów do sadzenia w ogrodach, parkach, na poboczach dróg i na wałach (na przykład sadzonki żywopłotu, róże i inne krzewy ozdobne, ozdobne drzewa i krzewy iglaste), w tym we wszystkich przypadkach ich kłącza, rozłogi i młode sadzonki.
  - **Zagajnik o krótkiej rotacji** - obszar obsadzany gatunkami:
    - z rodzaju wierzba (*Salix* sp.),
    - z rodzaju brzoza (*Betula* sp.),
    - z rodzaju topola (*Populus* sp.), w przypadku utrzymania obszarów proekologicznych (EFA) należy uwzględnić tylko gatunki z rodzaju topola czarna (*Populus nigra*) i jej krzyżówki.
- ✓ **Trwałe użytki zielone i pastwiska trwałe** - oznaczają grunty wykorzystywane do uprawy traw lub innych pastewnych roślin zielonych rozsiewających się naturalnie (samosiewnych) lub uprawianych (wysiewanych), które nie były objęte płodozmianem danego gospodarstwa rolnego przez okres pięciu lat lub dłużej; mogą one obejmować inne gatunki, takie jak krzewy lub drzewa, które mogą nadawać się do wypasu, pod warunkiem że zachowano przewagę traw i innych pastewnych roślin zielonych.

Przewaga traw i innych roślin zielnych oznacza, że rośliny te pokrywają ponad 50 % obszaru kwalifikującego się obszaru działki rolnej.

- ✓ **Trawy lub inne rośliny zielne (z przeznaczeniem na paszę)** - oznaczają wszystkie rośliny zielne, rosące tradycyjnie na naturalnych pastwiskach lub zazwyczaj zawarte w mieszankach nasion przeznaczonych do zasiewania pastwisk lub łąk w państwie członkowskim, niezależnie od tego czy są wykorzystywane do wypasania zwierząt.
- ✓ **Grunty ugorowane** - w ramach obowiązkowej praktyki utrzymywania obszarów proekologicznych to grunty, na których w okresie od dnia 1 stycznia do dnia 31 lipca w danym roku nie jest prowadzona produkcja rolna (po upływie tego terminu rolnik będzie mógł przywrócić grunty do produkcji).
- ✓ **Grupa upraw, to:**
  - obszary zgłoszone w celu uzyskania jednolitej płatności obszarowej,
  - każda grupa obszarów zgłoszonych do celów wszystkich innych systemów pomocy obszarowej lub środków wsparcia obszarowego, dla których stosuje się inne stawki pomocy lub wsparcia,
  - obszary zgłoszone jako obszary o „innym wykorzystaniu”.

Od 2015 r. ważnym elementem zreformowanego systemu wsparcia bezpośredniego będzie tzw. **kryterium rolnika aktywnego zawodowo**.

Zasada ta sprowadzać się będzie do tego, że rolnik, który nie spełni określonych wymogów zostanie wykluczony w danym roku z wszystkich płatności bezpośrednich, a w przypadku niektórych działań PROW 2014-2020 uznany zostanie za rolnika nie spełniającego kryteriów kwalifikowalności lub warunków otrzymania wsparcia.

W przypadku rolników ubiegających się o płatności bezpośrednie w 2015 r., **każdy beneficjent wsparcia bezpośredniego, który w roku 2014 otrzymał łączną kwotę płatności bezpośrednich (z wyłączeniem przejściowego wsparcia krajowego) nie większą niż równowartość w złotych kwoty 5 000 euro (przed uwzględnieniem zmniejszeń i wykluczeń), zostanie „automatycznie” uznany za rolnika aktywnego zawodowo.**

Z płatności bezpośrednich wykluczone zostaną podmioty:

- ✓ administrujące portami lotniczymi,
- ✓ administrujące wodociągami,
- ✓ administrujące trwałymi terenami sportowymi i rekreacyjnymi,
- ✓ świadczące usługi przewozu kolejowego,
- ✓ świadczące usługi w zakresie obrotu nieruchomościami.

Pamiętaj
Pamiętaj

Wykluczenie to nie będzie jednak obejmować rolników, dla których roczna kwota płatności bezpośrednich otrzymana w poprzednim roku nie przekracza równowartości w złotych kwoty 5 000 euro.

Jeżeli prowadzisz jedną z „wykluczonych” działalności (tj. działalność nierolniczą), będziesz miał możliwość wykazania, że spełniasz kryterium rolnika aktywnego zawodowo poprzez udokumentowanie, że:

- ✓ roczna kwota płatności bezpośrednich w Twoim przypadku wynosi co najmniej 5% całości przychodów uzyskanych z działalności pozarolniczej w ostatnim roku obrotowym, za który dowody takie są dostępne, na podstawie:
  - zaświadczenia o przychodach z działalności pozarolniczej wydane przez właściwego naczelnika urzędu skarbowego, oraz
  - informacji na temat rocznej kwoty płatności bezpośrednich będące w posiadaniu Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
 lub
- ✓ Twoja działalność rolnicza nie ma charakteru marginalnego, co będzie ustalane poprzez sprawdzenie czy całość przychodów z działalności rolniczej stanowi co najmniej $\frac{1}{3}$ całości Twoich przychodów, co będzie weryfikowane na podstawie:
  - zaświadczenia o przychodach z działalności pozarolniczej wydanego przez właściwego naczelnika urzędu skarbowego,
  - informacji na temat wysokości wsparcia unijnego w ramach Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), jak również wszelką pomoc krajową przyznaną w odniesieniu do działalności rolniczej, z wyjątkiem uzupełniających krajowych płatności bezpośrednich, będącej w posiadaniu Agencji, a w przypadku gdy Agencja nie jest w posiadaniu takiej informacji – na podstawie zaświadczenia wydanego przez organ właściwy do przyznania danego wsparcia,
  - dokumentów potwierdzających sprzedaż produktów rolnych (tj. faktury, rachunki, podatkowe księgi przychodów i rozchodów) dostarczonych przez rolnika, lub
- ✓ Twoją główną działalność gospodarczą lub przedmiot działalności stanowi wykonywanie działalności rolniczej, co będzie weryfikowane poprzez sądowe i urzędowe rejestry przedsiębiorstw (tj. REGON, KRS, CEIDG, ZSiK).

W takim przypadku będziesz zobowiązany dołączyć do wniosku o przyznanie płatności dowody pozwalające uznać Cię za rolnika aktywnego zawodowo.

W przypadku podmiotów „wykluczonych”, ale zamierzających wykazać i udokumentować, że spełniają wymogi definicji rolnika aktywnego zawodowo, obowiązywać będą następujące zasady:

- ✓ za przychody brutto z działalności rolniczej uznawane będą przychody, które rolnik uzyskał ze swej działalności rolniczej prowadzonej w jego gospodarstwie, obejmujące wsparcie unijne, jak również wszelką pomoc krajową przyznaną w odniesieniu do działalności rolniczej,
- ✓ przychody z przetwarzania produktów rolnych otrzymanych w gospodarstwie uznawane będą za przychody z działalności rolniczej, pod warunkiem, że przetworzone produkty pozostają własnością rolnika i że wynikiem takiego przetwarzania jest inny produkt rolny,
- ✓ wszystkie pozostałe przychody uważane będą za przychody z działalności pozarolniczej,
- ✓ za roczną kwotę płatności bezpośrednich uznawana będzie kwota płatności bezpośrednich przysługująca danemu rolnikowi, do której rolnik ten był uprawniony za ostatni rok obrotowy, za który dostępne są dowody dotyczące przychodów uzyskanych z działalności pozarolniczej,
- ✓ jeżeli ostatni rok obrotowy to rok 2014 lub wcześniejszy, roczną kwotą płatności bezpośrednich jest łączna kwota płatności bezpośrednich, do których rolnik był uprawniony przed zmniejszeniami i wykluczeniami,
- ✓ jeżeli dany rolnik nie złożył wniosku o przyznanie pomocy dotyczącego płatności bezpośrednich w ostatnim roku obrotowym, łączna kwota płatności bezpośrednich określana będzie poprzez pomnożenie liczby kwalifikujących się hektarów zgłoszonych przez tego rolnika w roku złożenia wniosku o przyznanie pomocy

(tj. w 2015 r.) przez średnią krajową płatność na hektar w ramach wsparcia bezpośredniego za poprzedni rok (tj. 2014 r.)

- ✓ działalność rolnicza uznawana będzie jako działalność, która nie ma charakteru marginalnego, jeżeli całość przychodów uzyskanych z działalności rolniczej w ostatnim roku obrotowym, za który dowody takie są dostępne, stanowić będzie co najmniej jedną trzecią całości przychodów uzyskanych w ostatnim roku obrotowym, za który dowody takie są dostępne,
- ✓ działalność rolnicza uznawana będzie za główną działalność gospodarczą lub przedmiot działalności osoby prawnej, jeżeli została zarejestrowana jako główna działalność gospodarcza lub przedmiot działalności w Krajowym Rejestrze Urzędowym Podmiotów Gospodarki Narodowej (REGON), Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS), Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG), Zintegrowany System Zarządzania i Kontroli (ZSZIK).

Poniżej zostały przedstawione, w podziale na poszczególne płatności, najważniejsze zasady i warunki jakie powinieneś spełnić w przypadku ubiegania się o przyznanie płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego.

Zwróć uwagę na zmiany w zakresie ubiegania się o płatności, jakie zostały wprowadzone na 2015 r., przejdź przez wszystkie etapy, aby dowiedzieć się więcej.

Od 2015 roku jednolita płatność obszarowa (JPO) przysługiwać będzie do każdego „**kwalifikującego się hektara**”, za który uznawane będą:

- ✓ wszelkie użytki rolne gospodarstwa rolnego, w tym obszary, które w dniu 30 czerwca 2003 r. nie były utrzymywane w dobrej kulturze rolnej,
- ✓ każdy obszar, który zapewnił rolnikowi prawo do jednolitej płatności obszarowej w 2008 r. i który nie spełnia warunków kwalifikowalności ze względu na:
  - objęcie tego obszaru ochroną na mocy dyrektyw: w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, ramowej dyrektywy wodnej, dyrektywy w sprawie ochrony dzikiego ptactwa,
  - zalesienie tego obszaru w ramach PROW 2007-2013 (zalesienie od jesieni 2008), PROW 2014-2020 (z wyjątkiem zalesień na gruntach innych niż rolne).

Ponadto, jednolita płatność obszarowa przysługiwać będzie do:

- ✓ obszarów kwalifikowanych pozostających w posiadaniu rolnika (aktywnego zawodowo) **w dniu 31 maja** roku, w którym rolnik składa wniosek,

- ✓ kwalifikowanych obszarów, na których prowadzona jest działalność rolnicza przez cały rok kalendarzowy, z wyjątkiem przypadków działania siły wyższej lub okoliczności nadzwyczajnych,
- ✓ użytków rolnych (łącznie z gruntami, które nie są już wykorzystywane do celów produkcyjnych), utrzymywanych w dobrej kulturze rolnej zgodnej z ochroną środowiska,
- ✓ obszarów, które zostały zatwierdzone, tj. stanowić będą obszar, w odniesieniu do którego spełniono wszystkie kryteria kwalifikowalności lub inne obowiązki związane z warunkami przyznania pomocy,
- ✓ obszarów wykorzystywanych do produkcji konopi, jeżeli stosowane odmiany zawierać będą maksymalny poziom 0,2% tetrahydrokanabinolu (THC) w suchej masie rośliny, przy czym kwalifikowalność obszarów wykorzystywanych do produkcji konopi zależeć będzie od wykorzystywania nasion odmian wymienionych we wspólnym katalogu odmian gatunków roślin rolniczych w dniu 15 marca roku, na który płatność została przyznana, i opublikowanych w Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich.

Do jednolitej płatności obszarowej kwalifikują się także powierzchnie zajmowane przez elementy krajobrazu, położone w obrębie gruntów deklarowanych do płatności. Do elementów tych zalicza się elementy podlegające zachowaniu w ramach norm, tj. rowy do 2 m szerokości, drzewa będące pomnikami przyrody, oczka wodne o łącznej powierzchni mniejszej niż 100 m² oraz elementy krajobrazu, tj.: powierzchnie zajęte przez nieutwardzone drogi dojazdowe, pasy zadrzewień, żywopłoty, ściany tarasów, których szerokość nie przekracza 2 m, grunty orne oraz trwałe użytki zielone, na których znajdują się pojedyncze drzewa, o ile ich zagęszczenie na hektar nie przekracza 100 drzew i działalność rolnicza na tych gruntach prowadzona jest w podobny sposób, jak na działkach rolnych bez drzew. Do płatności kwalifikuje się także powierzchnia stref buforowych, określona w przepisach o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego.

Jako "kwalifikujące się hektary" nie zostaną uznane obszary ujęte w przewidzianym do opracowania wykazie obszarów wykorzystywanych głównie do działalności pozarolniczej. Wykaz ten obejmował będzie:

- ✓ pasy zieleni na lotniskach,
- ✓ pola golfowe,
- ✓ boiska sportowe lub
- ✓ pasy zieleni na innych obiektach sportowych.

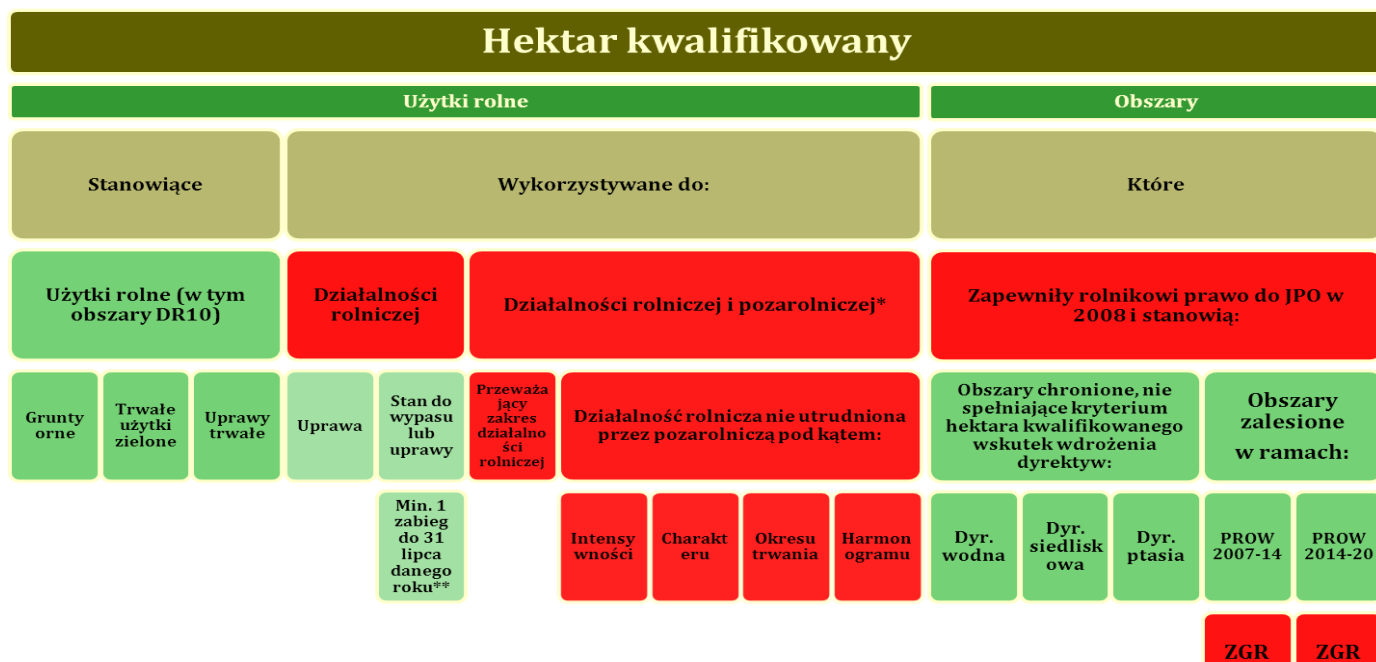
Jednolita płatność obszarowa nie będzie przysługiwać rolnikom, jeżeli kwalifikujący się obszar ich gospodarstwa rolnego, w odniesieniu do którego złożą wniosek o przyznanie płatności, wyniesie mniej niż 1 ha. Zasada ta nie będzie jednak dotyczyć rolników, którzy otrzymają płatność związaną do zwierząt, a łączna należna kwota płatności bezpośrednich za dany rok nie będzie mniejsza niż równowartość w złotych kwoty 200 euro.

Pamiętaj

Minimalna powierzchnia działki rolnej wynosi 0,1 ha.

Dla każdej działki rolnej deklarowanej do płatności należy do wniosku dołączyć materiał graficzny z wrysowanymi granicami tej działki.

Zapoznaj się ze schematem gruntów, które kwalifikują się do przyznania jednolitej płatności obszarowej (JPO).

* Jako „kwalifikujące się hektary” nie zostaną uznane obszary ujęte w przewidzianym do opracowania wykazie obszarów wykorzystywanych głównie do działalności pozarolniczej. Wykaz ten obejmował będzie pasy zieleni na lotniskach oraz pasy zieleni obiektów sportowych (np. pól golfowych, boisk piłkarskich).

** Obowiązkowe wykonanie co najmniej jednego zabiegu agrotechnicznego polegającego na usuwaniu niepożądanego rośliności w terminie do dnia 31 lipca danego roku.

Płatność dla młodych rolników stanowić będzie dodatkową płatność przeznaczoną dla określonej grupy beneficjentów. **Głównym celem płatności jest ułatwienie zakładania działalności rolniczej przez młodych rolników i wsparcie dostosowań strukturalnych ich gospodarstw rolnych po rozpoczęciu działalności rolniczej.**

Płatność przysługiwać będzie rolnikowi aktywnemu zawodowo, uprawnionemu do jednolitej płatności obszarowej, który:

- ✓ jest osobą fizyczną, która po raz pierwszy zakłada gospodarstwo rolne jako kierująca gospodarstwem rolnym, lub która założyła już takie gospodarstwo rolne w ciągu 5 lat przed pierwszym złożeniem wniosku o przyznanie jednolitej płatności obszarowej w okresie 2015–2020 oraz której wiek w pierwszym roku składania tego wniosku nie przekracza 40 lat (tj. nie ukończyła 41 roku życia w pierwszym roku składania wniosku o przyznanie jednolitej płatności obszarowej w okresie 2015–2020),
- ✓ jest osobą prawną, pod warunkiem, że przynajmniej jedna osoba fizyczna, która w pierwszym roku składania przez osobę prawną wniosku o przyznanie płatności dla młodego rolnika nie przekracza 40 lat oraz która rozpoczęła sprawowanie kontroli nad osobą prawną w ciągu 5 lat przed dniem złożenia przez osobę prawną pierwszego wniosku o przyznanie płatności dla młodego rolnika. Ponadto, osoba ta sprawuje efektywną i długoterminową kontrolę (ponosi ryzyko finansowe, pobiera korzyści, zarządza) nad osobą prawną (samodzielnie lub z innymi osobami) w pierwszym roku składania przez osobę prawną wniosku o przyznanie płatności dla młodego rolnika.

Za datę rozpoczęcia działalności rolniczej przez danego rolnika można np. uznać najwcześniejszą z następujących dat:

- ✓ datę rozpoczęcia działalności rolniczej ustaloną na podstawie informacji zawartych w krajowym rejestrze urzędowym podmiotów gospodarki narodowej prowadzonym na podstawie przepisów o statystyce publicznej (REGON),
- ✓ datę rozpoczęcia działalności rolniczej ustaloną na podstawie informacji zawartych w centralnej ewidencji i informacji o działalności gospodarczej (CEIDG),
- ✓ datę złożenia wniosku o:
  - przyznanie płatności na podstawie przepisów o płatnościach bezpośrednich do gruntów rolnych i oddzielnej płatności z tytułu cukru lub przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego,
  - pomoc finansową dla rolników w ramach programu SAPARD,
  - dofinansowanie realizacji projektu w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004–2006” przeznaczone dla osób prowadzących działalność rolniczą lub rolników,
  - udzielenie pomocy finansowej na działania objęte Planem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2004–2006 przeznaczonej dla osób prowadzących działalność rolniczą lub rolników,
  - przyznanie pomocy finansowej w ramach działań objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 przeznaczonej dla osób prowadzących działalność rolniczą lub rolników,
  - przyznanie pomocy finansowej w ramach działań lub poddziałań objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 przeznaczonej dla osób prowadzących działalność rolniczą lub rolników,
- ✓ datę objęcia w posiadanie zwierząt gospodarskich objętych obowiązkiem zgłoszenia do rejestru zwierząt gospodarskich oznakowanych i siedzib stad tych zwierząt,
- ✓ datę objęcia ubezpieczeniem społecznym rolników na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników lub z tytułu prowadzenia działań specjalnych produkcji rolnej.

Można np. uznać, że młody rolnik sprawuje faktyczną i trwałą kontrolę nad daną osobą prawną w zakresie decyzji dotyczących zarządzania, korzyści i ryzyka finansowego, jeżeli:

- ✓ jest członkiem zarządu spółki kapitałowej lub spółdzielni, a sposób reprezentacji wymaga jego udziału w składaniu oświadczeń woli w imieniu tej spółki lub spółdzielni lub
- ✓ dysponuje bezpośrednio lub pośrednio większością głosów na zgromadzeniu wspólników albo na walnym zgromadzeniu, także jako zastawnik albo użytkownik, bądź w zarządzie spółki kapitałowej, także na podstawie porozumień z innymi osobami, lub
- ✓ jest uprawniony do powoływania lub odwoływania większości członków zarządu spółki kapitałowej albo spółdzielni, także na podstawie porozumień z innymi osobami, lub
- ✓ jest uprawniony do powoływania lub odwoływania większości członków rady nadzorczej spółki kapitałowej albo spółdzielni, także na podstawie porozumień z innymi osobami, lub
- ✓ dysponuje bezpośrednio lub pośrednio większością głosów w spółce osobowej albo na walnym zgromadzeniu spółdzielni, także na podstawie porozumień z innymi osobami, lub
- ✓ jest członkiem zarządu osoby prawnej lub innego organu osoby prawnej uprawnionego do jej reprezentowania, a sposób reprezentacji wymaga jego udziału w składaniu oświadczeń woli w imieniu tej osoby prawnej, lub pełni funkcję takiego organu – w przypadku osób prawnych innych niż spółki kapitałowe i spółdzielnie, lub
- ✓ na podstawie przepisów szczególnych jest uprawniony do kierowania osobą prawną i reprezentowania jej na zewnątrz.

Płatność może zostać przyznana na okres maksymalnie 5 lat, przy czym okres ten skracany będzie o liczbę lat, które upłynęły między rozpoczęciem działalności rolniczej przez młodego rolnika, a pierwszym złożeniem wniosku o płatność dla młodych rolników. W przypadku osób prawnych, okres pięciu lat skracany będzie o liczbę lat, które upłynęły między rozpoczęciem działalności rolniczej przez osobę fizyczną sprawującą kontrolę nad osobą prawną, a pierwszym złożeniem wniosku o płatność dla młodych rolników przez tę osobę prawną.

Jeśli posiadasz więcej niż 50 ha kwalifikujących się do jednolitej płatności obszarowej, to płatność dla młodego rolnika zostanie Ci przyznana do powierzchni 50 ha.

W przypadku stwierdzenia, że rolnik dostarczył fałszywe dowody w celu udowodnienia zgodności z kryteriami młodego rolnika, stosowana będzie kara odpowiadająca 20% kwoty, którą otrzymał lub mógłby otrzymać, jako płatność dla młodych rolników (poza odmową przyznania płatności).

Płatność dodatkowa (redystrybucyjna) stanowić będzie płatność o charakterze pomocniczego uzupełnienia poziomu wsparcia finansowego dla określonej grupy rolników aktywnych zawodowo uprawnionych jednocześnie do otrzymania jednolitej płatności obszarowej.

Płatność będzie ukierunkowana na grupę gospodarstw średnich, co pozwoli na skuteczniejsze wspieranie dochodów tych gospodarstw, tym samym szanse na trwały rozwój.

Przystąpić będzie wszystkim rolnikom do powierzchni gruntów kwalifikujących się do jednolitej płatności obszarowej, mieszczących się w przedziale **od 3,01 ha do 30 ha (maksymalnie do 27 ha na gospodarstwo)**. Do pozostałej powierzchni kwalifikowanych hektarów spoza wskazanego przedziału będzie przysługiwała jednolita płatność obszarowa (JPO). Płatność polega bowiem jedynie na podniesieniu wysokości stawki jednolitej płatności obszarowej w określonym przedziale powierzchniowym.

Płatność ta przysługiwać będzie tylko tym rolnikom, którzy nie podzielili (w sposób sztuczny) gospodarstwa po 18.10.2011 r. w celu uzyskania tej płatności.

Dobrowolne wsparcie związane z produkcją obejmie szereg rocznych płatności i będzie przyznawane w granicach określonych limitów ilościowych oraz oparte na ustalonych powierzchniach lub na ustalonej liczbie zwierząt.

Głównym celem tej płatności jest wsparcie sektorów, które mają szczególne znaczenie gospodarcze, środowiskowe lub społeczne oraz znajdują się w trudnej sytuacji.

W warunkach Polski sytuacja taka dotyczy sektorów: bydła, krów, owiec, kóz, owoców miękkich (truskawki i maliny), chmielu, roślin wysokobiałkowych, buraków cukrowych, ziemniaków skrobiowych, pomidorów, lnu oraz konopi włóknistych.

Sprawdź, czy możesz otrzymać tę płatność!

Pamiętaj!
Pamiętaj!

Płatności w ramach dobrowolnego wsparcia związanego z produkcją przysługiwać będą rolnikom, którzy spełnią minimalne wymagania oraz kryteria rolnika aktywnego zawodowo.

Schematy wsparcia związanego z produkcją.

Płatność do powierzchni uprawy buraków cukrowych

Płatność jest przyznawana rolnikowi, jeżeli zawarł umowę dostawy, która określa powierzchnię gruntów, na której rolnik jest zobowiązany uprawiać buraki kwotowe. Płatność przysługuje do powierzchni gruntów, na której są uprawiane buraki kwotowe, lecz nie większej niż powierzchnia gruntów określona w umowie dostawy. **Umowa jest obowiązkowym załącznikiem do wniosku o przyznanie tej płatności. Minimalna powierzchnia działki rolnej wynosi 0,1 ha.**

Płatność do powierzchni uprawy ziemniaków skrobiowych

Płatność jest przyznawana rolnikowi, jeżeli zawarł umowę na uprawę ziemniaków skrobiowych, w której rolnik zobowiązuje się do wytworzenia i dostarczenia podmiotowi (którego przedmiot działalności obejmuje wytworzenie skrobi lub wyrobów skrobiowych) określonej ilości ziemniaków skrobiowych z określonej powierzchni gruntów, a podmiot ten zobowiązuje się te ziemniaki odebrać w umówionym terminie, zapłacić za nie umówioną cenę i wyprodukować z nich skrobię lub wyroby skrobiowe. Płatność jest przyznawana również rolnikowi, który jako członek zawarł umowę z grupą producentów rolnych lub organizacją producentów rolnych lub zrzeczeniem organizacji producentów.

W umowie tej rolnik zobowiązuje się do wytworzenia i dostarczenia grupie, organizacji lub zrzeszeniu określonej ilości ziemniaków skrobiowych z określonej powierzchni gruntów, a grupa, organizacja lub zrzeszenie zobowiązują się te ziemniaki odebrać w umówionym terminie, zapłacić za nie umówioną cenę i przeznaczyć te ziemniaki na produkcję skrobi lub wyrobów skrobiowych.

Płatność przysługuje do powierzchni uprawy ziemniaków skrobiowych, lecz nie większej niż powierzchnia gruntów określona w umowie.

Do umowy na uprawę ziemniaków skrobiowych stosuje się odpowiednio przepisy o kontraktacji.

Do wniosku o przyznanie płatności należy dołączyć umowę zawartą z podmiotem (którego przedmiot działalności obejmuje wytworzenie skrobi lub wyrobów skrobiowych), lub umowę zawartą z grupą producentów rolnych lub organizacją producentów rolnych lub zrzeszeniem organizacji producentów. Minimalna powierzchnia działki rolnej wynosi 0,1 ha.

Płatność do powierzchni upraw owoców miękkich

Płatność przysługuje do powierzchni uprawy truskawek lub malin, jeżeli uprawa prowadzona jest na obszarze kwalifikującym się do przyznania jednolitej płatności obszarowej. **Nie jest wymagane zawarcie umowy. Minimalna powierzchnia działki rolnej wynosi 0,1 ha.**

Płatność do powierzchni uprawy chmielu

Płatność przysługuje do powierzchni uprawy chmielu w rejonie **lubelskim, wielkopolskim lub dolnośląskim**, jeżeli uprawa prowadzona jest na obszarze kwalifikującym się do przyznania jednolitej płatności obszarowej. Rejon lubelski obejmuje powiaty: biłgorajski, chełmski, hrubieszowski, kielecki, kozienicki, krasnostawski, kraśnicki, lipski, lubaczowski, lubartowski, lubelski, łańcucki, tęczyński, łukowski, opolski z siedzibą władz w Opolu Lubelskim, puławski, radzyński, starachowicki, świdnicki z siedzibą władz w Świdniku, tomaszowski z siedzibą władz w Tomaszowie Lubelskim, włodawski, zamojski i zwoleński.

Rejon wielkopolski obejmuje powiaty: bydgoski, gorzowski, gostyński, grodziski z siedzibą władz w Grodzisku Wielkopolskim, kępiński, koszaliński, krotoszyński, nakielski, nowotomyski, poznański, rawicki, stupecki, wolsztyński, żagański, żarski i zniński. Rejon dolnośląski obejmuje powiaty: kłodzki, nyski, oleśnicki, piotrkowski, wrocławski i zawierciański. **Nie jest wymagane zawarcie umowy. Minimalna powierzchnia działki rolnej wynosi 0,1 ha.**

Płatność do powierzchni uprawy roślin wysokobiałkowych

Płatność przysługuje rolnikowi, który prowadzi w plonie głównym uprawę roślin wysokobiałkowych, takich jak: bób, bobik, ciecierzycy, fasola zwykła, fasola wielokwiatowa, groch siewny, groch siewny cukrowy, soczewica jadalna, soja zwyczajna, łubin biały, łubin wąskolistny, łubin żółty, peluszka, seradela uprawna, wyka siewna, koniczyna czerwona, koniczyna biała, koniczyna białoróżowa, koniczyna perska, koniczyna krwistoczerwona, komonica zwyczajna, esparceta siewna, lucerna siewna, lucerna mieszańcowa, lucerna chmielowa, lędzwan, nostrzyk, wyka kosmata i wyka siewna. **Płatność ta przysługuje maksymalnie do powierzchni 75 ha.**

Płatność ta przysługuje również do uprawy wymienionych gatunków w formie mieszanek, a także w przypadku uprawy wyki kosmatej i wyki siewnej dopuszcza się uprawę z inną rośliną podporową.

Powierzchnia zgłoszona do tej płatności może być uznana, za obszar proekologiczny, z wyłączeniem uprawy wyki kosmatej lub wyki siewnej z rośliną podporową inną niż w/w wykazie.

Nie jest wymagane zawarcie umowy. Minimalna powierzchnia działki rolnej wynosi 0,1 ha.

Płatność do powierzchni uprawy pomidorów

Płatność jest przyznawana rolnikowi, jeżeli zawarł umowę na uprawę pomidorów, w której rolnik zobowiązuje się do wytworzenia i dostarczenia podmiotowi (którego przedmiot działalności obejmuje przetwarzanie owoców i warzyw) określonej ilości pomidorów z określonej powierzchni gruntów, a podmiot ten zobowiązuje się te pomidory odebrać w umówionym terminie, zapłacić za nie umówioną cenę i je przetworzyć. Płatność jest przyznawana również rolnikowi, który jako członek zawarł umowę z grupą producentów rolnych lub grupą producentów owoców i warzyw lub organizacją producentów lub zrzeszeniem organizacji producentów.

W umowie tej rolnik zobowiązuje się do wytworzenia i dostarczenia grupie, organizacji lub zrzeszeniu określonej ilości pomidorów z określonej powierzchni gruntów, a grupa, organizacja lub zrzeszenie zobowiązują się te pomidory odebrać w umówionym terminie, zapłacić za nie umówioną cenę i przeznaczyć te pomidory do przetworzenia.

Płatność przysługuje do powierzchni uprawy pomidorów, lecz nie większej niż powierzchnia gruntów określona w umowie.

Do umowy na uprawę pomidorów stosuje się odpowiednio przepisy o kontraktacji.

Do wniosku o przyznanie płatności należy dołączyć umowę zawartą z podmiotem (którego przedmiot działalności obejmuje przetwarzanie owoców i warzyw) lub umowę zawartą z grupą producentów rolnych lub grupą producentów owoców i warzyw lub organizacją producentów lub zrzeszeniem organizacji producentów. Minimalna powierzchnia działki rolnej wynosi 0,1 ha.

Płatność do powierzchni uprawy lnu

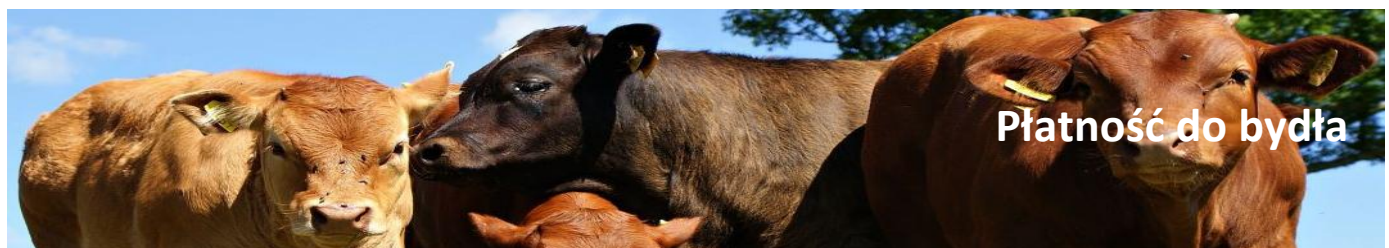
Płatność przysługuje rolnikom, którzy prowadzą uprawę lnu, na gruntach kwalifikujących się do przyznania jednolitej płatności obszarowej. **Nie jest wymagane zawarcie umowy. Minimalna powierzchnia działki rolnej wynosi 0,1 ha.**

Płatność do powierzchni uprawy konopi włóknistych

Płatność przysługuje rolnikom, którzy prowadzą uprawę konopi włóknistych na gruntach kwalifikujących się do przyznania jednolitej płatności obszarowej, przy zastosowaniu odmian zawierających w uprawie polowej maksymalnie 0,2% tetrahydrokanabinolu (THC) w suchej masie rośliny oraz uprawa jest prowadzona na podstawie zezwolenia na uprawę konopi włóknistych, wydanego przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) właściwego ze względu na miejsce położenia uprawy, na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Powierzchnia kwalifikowana do płatności nie może być większa niż powierzchnia objęta zezwoleniem.

Nie jest wymagane zawarcie umowy, natomiast do wniosku o przyznanie płatności należy dołączyć: oświadczenie o uprawie konopi i etykiety stosowane na opakowaniach nasion konopi. Minimalna powierzchnia działki rolnej wynosi 0,1 ha.

Płatność do bydła

Płatność przysługuje do zwierząt gatunku bydło domowe (*Bos taurus*), na terenie całego kraju, niezależnie od płci i kierunku produkcji, które:

- ✓ w dniu 15 maja roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej płatności nie przekroczy wieku 24 miesięcy,
- ✓ będą w posiadaniu rolnika, przez okres od dnia złożenia wniosku do dnia 30 czerwca roku złożenia wniosku i nie krócej niż do dnia, w którym zwierzę osiągnie wiek 6 miesięcy.

Posiadanie zwierząt będzie potwierdzane na podstawie danych zawartych w systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt. **Do płatności kwalifikują się jedynie zwierzęta, które spełniają wymagania określone w przepisach o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt.** Minimalna liczba zwierząt będących w posiadaniu rolnika wynosi 3

sztuki w wieku do 24 miesięcy; a płatność przyznawana będzie maksymalnie do 30 sztuk zwierząt. **Do wniosku należy dołączyć informację o numerach identyfikacyjnych bydła deklarowanego do tej płatności.**

Pamiętaj
Pamiętaj

Płatność przysługuje do samic lub samców z gatunku bydło domowe (*Bos taurus*), których wiek w dniu 15 maja 2015 r. nie przekracza 24 miesięcy tj. urodzonych w okresie od dnia 16 maja 2013 r. do dnia 15 maja 2015 r. włącznie.

Płatność przysługuje do samic gatunku bydło domowe (*Bos taurus*), na terenie całego kraju, niezależnie od kierunku produkcji:

- ✓ których wiek w dniu 15 maja roku złożenia wniosku o przyznanie tej płatności, przekracza 24 miesiące,
- ✓ będących w posiadaniu rolnika, przez okres od dnia złożenia wniosku do dnia 30 czerwca roku złożenia wniosku.

Posiadanie zwierząt będzie potwierdzane na podstawie danych zawartych w systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt. **Do płatności kwalifikują się jedynie zwierzęta, które spełniają wymagania określone w przepisach o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt.**

Minimalna liczba zwierząt będących w posiadaniu rolnika wynosi 3 sztuki w wieku powyżej 24 miesięcy; a płatność przyznawana będzie maksymalnie do 30 sztuk zwierząt. **Do wniosku należy dołączyć informację o numerach identyfikacyjnych krów deklarowanych do tej płatności.**

Pamiętaj
Pamiętaj

Płatność przysługuje do krów z gatunku bydło domowe (*Bos taurus*), których wiek w dniu 15 maja 2015 r. przekracza 24 miesiące, tj. urodzonych do dnia 15 maja 2013 r.

Płatność do owiec przysługuje rolnikowi:

- ✓ który posiada co najmniej 10 sztuk samic gatunku owca domowa (*Ovis aries*), których wiek w dniu 15 maja, roku w którym został złożony wniosek o przyznanie tej płatności wynosi co najmniej 12 miesięcy,
- ✓ do zwierząt będących w posiadaniu rolnika w dniu złożenia wniosku oraz przez okres od dnia 20 października do dnia 20 listopada roku złożenia wniosku.

Posiadanie zwierząt będzie potwierdzane na podstawie danych zawartych w systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt. **Do płatności kwalifikują się jedynie zwierzęta, które spełniają wymagania określone w przepisach o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt. Do wniosku należy dołączyć informację o numerach identyfikacyjnych owiec deklarowanych do tej płatności.**

Pamiętaj!

Płatność przysługuje do samic z gatunku owca domowa (*Ovis aries*), których wiek w dniu 15 maja 2015 r. wynosi co najmniej 12 miesięcy, tj. urodzonych do dnia 15 maja 2014 r. włącznie.

Płatność do kóz

Płatność do kóz przysługuje: rolnikowi, który posiada co najmniej 5 samic gatunku koza domowa (*Capra hircus*):

- ✓ których wiek w dniu 15 maja roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej płatności wynosi co najmniej 12 miesięcy,
- ✓ do zwierząt będących w posiadaniu rolnika, przez okres od dnia złożenia wniosku do dnia 30 czerwca roku złożenia wniosku.

Posiadanie zwierząt będzie potwierdzane na podstawie danych zawartych w systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt. **Do płatności kwalifikują się jedynie zwierzęta, które spełniają wymagania określone w przepisach o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt. Do wniosku należy dołączyć informację o numerach identyfikacyjnych kóz deklarowanych do tej płatności.**

Pamiętaj!

Płatność przysługuje do samic kóz z gatunku koza domowa (*Capra hircus*), których wiek w dniu 15 maja 2015 r. wynosi co najmniej 12 miesięcy, tj. urodzonych do dnia 15 maja 2014 r. włącznie.

Wszystkie zwierzęta deklarowane do płatności związanych z produkcją w okresie przetrzymywania mogą być zastępowane bez utraty prawa do wypłaty pomocy lub wsparcia, chyba że rolnik wcześniej został poinformowany przez ARiMR o niezgodnościach we wniosku o przyznanie pomocy lub wniosku o płatność lub o zamiarze przeprowadzenia kontroli na miejscu w gospodarstwie.

Informacje o zastąpieniu zwierząt należy składać do kierownika biura powiatowego ARiMR właściwego ze względu na miejsce zamieszkania, a zgłaszane zwierzęta muszą spełniać warunki określone dla poszczególnych płatności.

Płatność niezwiązana do tytoniu

Płatność finansowana z budżetu krajowego przysługuje rolnikowi, który spełnia warunki do przyznania jednolitej płatności obszarowej a ponadto:

- ✓ w dniu 14 marca 2012 r. rolnik lub jego małżonek był wpisany do rejestru, o którym mowa w ustawie o organizacji rynków, prowadzonego przez Agencję Rynku Rolnego, lub
- ✓ rolnik lub jego małżonek odziedziczył gospodarstwo rolne osoby, która w dniu 14 marca 2012 r. była wpisana do tego rejestru, lub

- ✓ rolnik lub jego małżonek nabył w całości gospodarstwo rolne osoby, która w dniu 14 marca 2012 r. była wpisana do tego rejestru, a zbywca gospodarstwa wyraził pisemną zgodę na przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu nabywcy gospodarstwa rolnego, lub
- ✓ do dnia 14 marca 2012 r. nabył on z mocy ustawy o organizacji rynków prawo, a nabycie tego prawa nie zostało stwierdzone decyzją.

Do systemu dla małych gospodarstw będzie mógł przystąpić każdy rolnik (brak jest ograniczeń w zakresie powierzchni użytków rolnych w gospodarstwie rolnym).

Rolniku, jeżeli w roku 2015 należna Tobie kwota płatności bezpośrednich wyniesie nie więcej niż równowartość w złotych kwoty 1 250 euro zostaniesz włączony do systemu dla małych gospodarstw automatycznie z zachowaniem możliwości wystąpienia z tego systemu.

Płatność dla małych gospodarstw będzie określana, jako suma wszystkich płatności bezpośrednich, do otrzymania których rolnik byłby uprawniony w systemie „standardowym” (bez uwzględnienia płatności niezwiązanej do tytoniu), z zastosowaniem maksymalnego limitu 1 250 euro.

Do systemu dla małych gospodarstw mogą również przystąpić rolnicy, których kwota płatności bezpośrednich przekracza równowartość w złotych kwoty 1 250 euro, pod warunkiem, że:

- ✓ złożą w roku 2015 wniosek o przyznanie płatności, w którym wnioskować będą o włączenie do systemu dla małych gospodarstw lub złożą w terminie do dnia 9 czerwca 2015 r. odrębny wniosek o włączenie do tego systemu,
- ✓ spełnią minimalne wymagania dla przyznania płatności bezpośrednich (1 ha lub 200 euro),
- ✓ spełnią warunki określone dla poszczególnych płatności, o które wnioskuje w roku 2015 (tj. jednolitej płatności obszarowej, płatności dla młodego rolnika, płatności dodatkowej, wsparcia powiązanego z produkcją).

Płatność ta przysługiwać będzie tylko tym rolnikom, którzy nie podzielili (w sposób sztuczny) gospodarstwa po 18.10.2011 r. w celu uzyskania tej płatności.

Przystąpienie do systemu dla małych gospodarstw, wiąże się z korzyściami w postaci:

- ✓ zwolnienia z obowiązku realizacji praktyk zazielenienia bez utraty prawa do uzyskania płatności za zazielenienie,
- ✓ zwolnienia z kontroli w ramach zasady wzajemnej zgodności,
- ✓ zwolnienia z ewentualnych kar administracyjnych z tytułu tzw. niezgłoszenia wszystkich działek rolnych w gospodarstwie,

- ✓ zwolnienia z publikacji o beneficjentach płatności w ramach przepisów o przejrzystości wsparcia unijnego, w przypadku, w którym kwota otrzymanej pomocy z funduszy rolniczych Unii nie przekroczy progu 1 250 euro.

Pamiętaj
Pamiętaj

Do systemu dla małych gospodarstw rolnicy mogą przystąpić tylko w pierwszym roku jego stosowania, tj. w roku 2015.

Wystąpienie z systemu dla małych gospodarstw w roku 2015 będzie możliwe poprzez złożenie stosownego oświadczenia w terminie do dnia 9 czerwca, natomiast w kolejnych latach w terminie do dnia 30 września roku, w którym to wystąpienie ma nastąpić.

Co do zasady, wszyscy rolnicy ubiegający się o jednolitą płatność obszarową otrzymają płatność z tytułu realizacji praktyk rolniczych korzystnych dla klimatu i środowiska, czyli tzw. płatność za zazielenienie.

Warunkiem przyznania płatności jest realizacja praktyk korzystnych dla klimatu i środowiska w zakresie:

- ✓ dywersyfikacji upraw,
- ✓ utrzymania trwałych użytków zielonych, w tym cennych przyrodniczo (TUZ),
- ✓ utrzymania obszarów proekologicznych (EFA).

✓ **Dywersyfikacja upraw**

Praktyce tej podlegają, co do zasady, rolnicy, którzy posiadają w swoim gospodarstwie:

- ✓ co najmniej 10 ha gruntów ornych – obowiązek prowadzenia co najmniej 2 różnych upraw, a powierzchnia uprawy głównej nie może przekraczać 75% gruntów ornych,
- ✓ powyżej 30 ha gruntów ornych – obowiązek prowadzenia co najmniej 3 różnych upraw, przy czym uprawa główna nie może zajmować więcej niż 75% gruntów ornych, a dwie uprawy główne łącznie nie mogą zajmować więcej niż 95% gruntów ornych.

✓ **Obszary proekologiczne**

Praktyce podlegają, co do zasady, rolnicy posiadający w swoim gospodarstwie więcej niż 15 ha gruntów ornych – obowiązek przeznaczenia co najmniej 5% gruntów ornych w gospodarstwie na obszary proekologiczne.

✓ **Trwałe użytki zielone**

Rolników posiadających w swoim gospodarstwie wyznaczone trwałe użytki zielone, położone na obszarach Natura 2000 - obowiązuje zakaz ich przekształcania, w tym zaorywania, gdyż są to trwałe użytki zielone cenne przyrodniczo.

Rolników posiadających trwałe użytki zielone, które nie są cenne przyrodniczo – obowiązuje zakaz ich przekształcania, w tym zaorywania, ale tylko wtedy, gdy stosunek trwałych użytków zielonych do wszystkich użytków rolnych w danym roku dla całego kraju zmniejszy się o więcej niż 5% w odniesieniu do wskaźnika referencyjnego, ustalonego w roku 2015.

Z obowiązku realizacji praktyk zazielenienia wyłączeni są rolnicy, którzy:

- ✓ prowadzą działalność rolniczą na powierzchni gruntów ornych mniejszej niż 10 ha i nie posiadają trwałych użytków zielonych, lub
- ✓ włączeni zostaną do systemu dla małych gospodarstw, lub
- ✓ prowadzą w całym gospodarstwie produkcję metodami ekologicznymi, zgodnie z przepisami ustawy o rolnictwie ekologicznym.

Gospodarstwa ekologiczne będą automatycznie objęte płatnością za zazielenienie, a rolnicy gospodarujący na obszarach Natura 2000 oraz objętych tzw. ramową dyrektywą wodną będą otrzymywać płatność za zazielenienie pod warunkiem realizacji praktyk zazielenienia zgodnie z celami dyrektywy ptasiej, siedliskowej oraz ramowej dyrektywy wodnej.

Z zastrzeżeniem ewentualnych zmniejszeń (np. z tytułu przekroczenia maksymalnych progów powierzchni dla upraw głównych, przekształcenia powierzchni trwałych użytków zielonych, czy też utrzymywania obszarów proekologicznych na niewystarczającej powierzchni gruntów ornych), w latach 2015 i 2016 nie będą stosowane kary administracyjne za niedochowanie obowiązku realizacji obowiązkowych praktyk zazielenienia.

Przy ustaleniu powierzchni gruntów ornych, na których należy realizować praktyki zazielenienia uwzględnia się również grunty orne, które nie są zgłaszane do płatności.

Ustalając powierzchnię gruntów ornych należy od powierzchni wszystkich gruntów kwalifikujących się do jednolitej płatności obszarowej odjąć powierzchnie zajmowane przez:

- ✓ trwałe użytki zielone,
- ✓ plantacje trwałe (zajmują grunty przez okres 5 lat lub dłużej), w tym: zagajniki o krótkiej rotacji i plantacje drzewek bożonarodzeniowych,
- ✓ zalesienia dokonane po roku 2008 w ramach schematu pomocowego „Zalesianie gruntów rolnych” realizowanego w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (PROW 2007-2013) oraz w PROW 2014-2020.

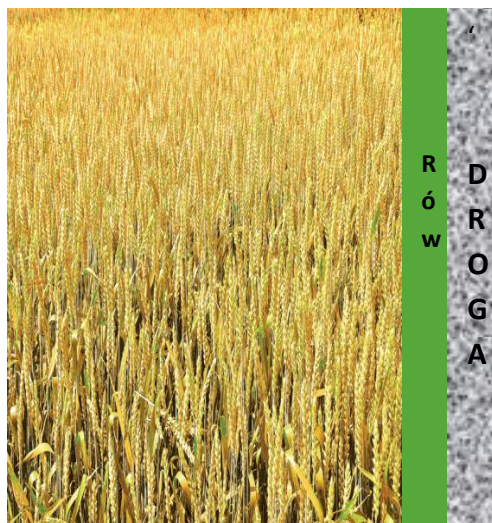
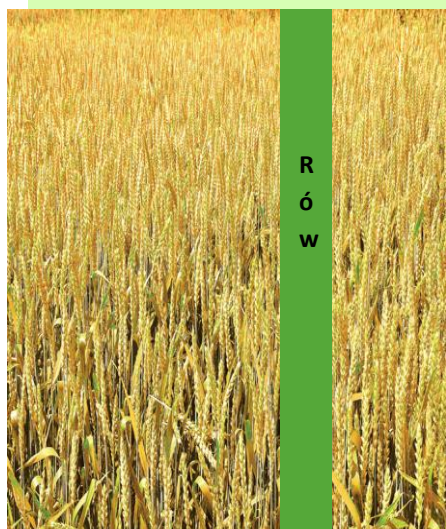

Do powierzchni gruntów ornych należy dodać powierzchnie zajmowane przez elementy krajobrazu, które kwalifikują się do przyznania jednolitej płatności obszarowej i położone są w obrębie gruntów ornych. Do elementów tych zalicza się elementy podlegające zachowaniu w ramach norm, tj. rowy do 2 m szerokości, drzewa będące pomnikami przyrody, oczka wodne o łącznej powierzchni mniejszej niż 100 m² oraz elementy krajobrazu kwalifikujące się do jednolitej płatności obszarowej, tj. powierzchnie zajęte przez nieutwardzone drogi dojazdowe, pasy zadrzewień, żywopłoty, ściany tarasów, których szerokość nie przekracza 2 m. Do powierzchni gruntów ornych należy doliczyć także powierzchnie

Przykład:

zajmowane przez obiekty znajdujące się w obrębie tych gruntów, o ile ich powierzchnia nie przekracza 100 m², np. stogi siana.

Do powierzchni uprawy pszenicy w obu przypadkach należy dodać powierzchnię zajmowaną przez rów, jeżeli jego szerokość nie przekracza 2 m.

W przykładzie powierzchnia rowu nr 1 (do 2 m szerokości) powinna być wliczona do działki z uprawą trawy lub pastewnych roślin zielnych. Powierzchnia rowu nr 2 (o szerokości do 2 m) po połowie powinna być wliczona do obu działek rolnych.

Pamiętaj!

Od ustalonej powyżej powierzchni gruntów ornyczych odejmij te, na których prowadzona jest produkcja metodami ekologicznymi, zgodnie z przepisami o rolnictwie ekologicznym, gdyż:

- ✓ jeżeli posiadasz np. 17 ha gruntów ornyczych, a uprawy ekologiczne zajmują 8 ha, wówczas jesteś zwolniony z praktyk dywersyfikacji i obowiązku utrzymywania obszarów proekologicznych,
- ✓ jeżeli posiadasz np. 17 ha gruntów ornyczych, a uprawy ekologiczne zajmują 6 ha, wówczas nie jesteś zwolniony z praktyk dywersyfikacji, a jedynie nie masz obowiązku utrzymywania obszarów proekologicznych,
- ✓ jeżeli posiadasz np. 17 ha gruntów ornyczych, a uprawy ekologiczne zajmują 1 ha, wówczas nie jesteś zwolniony z praktyk dywersyfikacji i masz obowiązek utrzymywania obszarów proekologicznych.

Płatność za zazielenienie dywersyfikacja upraw

Pamiętaj
Pamiętaj

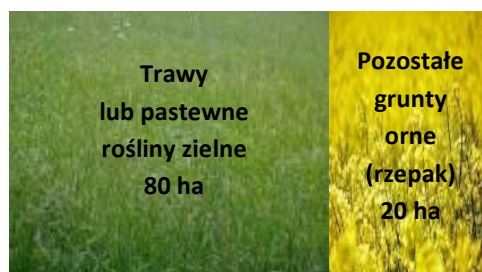
Realizacja praktyki w zakresie dywersyfikacji upraw dotyczy rolników posiadających co najmniej 10 ha gruntów ornych.

Realizacja praktyki dywersyfikacji upraw będzie możliwa poprzez tzw. praktykę równoważną, tj. realizację wymogów w ramach Pakietu 1. Rolnictwo zrównoważone działania rolno-środowiskowo-klimatycznego (PROW 2014-2020).

W przypadku, gdy grunty orne zajmują powierzchnię 10 ha lub więcej, rolnik może być zwolniony z konieczności realizacji praktyki dywersyfikacji upraw, jeżeli jego gospodarstwo spełnia przynajmniej jeden z poniższych warunków:

- ✓ więcej niż 75% gruntów ornych to:
  - ✓ trawy lub inne pastewne rośliny zielne
  - ✓ grunt ugorowany lub
  - ✓ połączenie powyższych,
 a pozostałe grunty orne nie przekraczają powierzchni 30 ha

- ✓ więcej niż 75% gruntów rolnych to:
  - ✓ trwałe użytki zielone
  - ✓ trawy lub inne pastewne rośliny zielne lub
  - ✓ połączenie powyższych,
 a pozostałe grunty orne nie przekraczają powierzchni 30 ha.

- ✓ powyżej 50% powierzchni zadeklarowanych gruntów ornych w danym roku nie było przez rolnika deklarowanych w roku poprzednim i na wszystkich gruntach ornych w danym roku uprawiane są inne uprawy w porównaniu do upraw w poprzednim roku kalendarzowym.

Dywersyfikacja upraw a grupa upraw

Do celów dywersyfikacji za uprawę uznaje się:

- ✓ uprawę dowolnego z różnych rodzajów zdefiniowanych w klasyfikacji botanicznej upraw,
- ✓ uprawę dowolnego gatunku w przypadku *Brassicaceae*, *Solanaceae* i *Cucurbitaceae*,

- ✓ grunt ugorowany,
- ✓ trawę lub inne pastewne rośliny zielne.

Trawy lub inne pastewne rośliny zielne to wszystkie rośliny zielne, rosnące tradycyjnie na naturalnych pastwiskach lub zazwyczaj zawarte w mieszankach nasion przeznaczonych do zasiewania pastwisk lub łąk, niezależnie od tego czy są wykorzystywane do wypasania zwierząt.

Na końcu broszury zamieszczone zostały przykładowe gatunki roślin kwalifikujące się do kategorii trawy lub inne pastewne rośliny zielne oraz wykaz roślin uprawianych na gruntach ornych i sposób ich deklarowania we wniosku o przyznanie płatności.

Pamiętaj

Do dywersyfikacji upraw liczony jest każdy rodzaj wg klasyfikacji botanicznej, np. przylegające do siebie uprawy cebuli zwyczajnej, cebuli wielopiętrowej, pora czy czosnku to w klasyfikacji botanicznej jedna uprawa czosnku (rodzaj czosnek), a w przypadku rodzin psiankowatych, krzyżowych i dyniowatych uprawa to każdy gatunek, np. do krzyżowych należy gorczyca czarna czy też gorczyca sarepska i każde z nich stanowi odrębny gatunek (gorczyca sarepska, gorczyca czarna), a więc każdy gatunek to odrębna uprawa. **We wniosku o przyznanie płatności deklaruje się uprawę, która jest na gruncie w okresie od dnia 15 maja do dnia 15 lipca roku złożenia wniosku.**

Formy ozime i formy jare uważa się za odrębne uprawy, nawet jeśli należą do tego samego rodzaju.

Oznacza to, że na przykład pszenicę ozimą oraz pszenicę jarą traktujemy jako oddzielne uprawy, w kontekście dywersyfikacji upraw.

Zasady dotyczące upraw mieszanych

- ✓ Na obszarze, na którym stosuje się uprawę mieszaną polegającą na jednoczesnym prowadzeniu dwóch lub większej liczby upraw w oddzielnych rzędach, każdą uprawę liczy się, jako oddzielną, jeżeli pokrywa ona, co najmniej 25% tego obszaru.

Przykład 1.

Przy powierzchni 1 ha gruntów ornych, na którym uprawiane są naprzemiennie 1 rząd pietruszki, 1 rząd marchwi i 1 rząd czosnku, poszczególne uprawy zajmują po 33,33% powierzchni i każdą z nich traktujemy jako grupę upraw.

Przykład 2.

Przy powierzchni 1 ha gruntów ornych, na którym uprawiane są naprzemiennie 3 rzędy pietruszki, 1 rząd marchwi i 1 rząd czosnku, poszczególne uprawy zajmują: pietruszka - 60% powierzchni, a każda z pozostałych upraw stanowi 20%. Jako grupę upraw dla całej powierzchni uznajemy pietruszkę.

Przykład 3.

Przy powierzchni 1 ha gruntów ornych, na którym uprawiane są naprzemiennie 3 rzędy pietruszki, 2 rzędy marchwi i 1 rząd czosnku, poszczególne uprawy zajmują: pietruszka - 50% powierzchni, marchew - 33,33%, a czosnek - 16,67% powierzchni.

- ✓ Powierzchnię obszaru pokrytego oddzielnymi uprawami oblicza się dzieląc powierzchnię obszaru, na którym prowadzi się uprawę mieszaną, przez liczbę upraw pokrywających, co najmniej 25% tego obszaru niezależnie od faktycznego udziału danej uprawy na tym obszarze.

Oznacza to, że w pierwszym przypadku każda uprawa zajmuje 0,33 ha powierzchni, w drugim przypadku pietruszka zajmuje 1 ha, w trzecim przykładzie 0,5 ha zajmuje pietruszka i 0,5 ha zajmuje marchew. Nie wykazujemy uprawy czosnku.

- ✓ Obszary, na których prowadzi się uprawę mieszaną, w której w główną uprawę wsiewa się drugą uprawę uznaje się za obszary zajęte jedynie pod uprawę główną.
- ✓ Obszary, na których wsiewa się mieszankę nasion uznaje się za obszary objęte jedną pojedynczą uprawą – **uprawa mieszana**, niezależnie od składu poszczególnych mieszanek. Jeżeli jednak uprawa mieszana składa się z mieszanki nasion traw lub innych zielnych roślin pastewnych, które tradycyjnie występują na łąkach i pastwiskach wówczas stanowią one na cele dywersyfikacji grupę upraw trawy lub inne zielne rośliny pastewne.

Pamiętaj
Pamiętaj

Ustalenie liczby i obliczanie udziału różnych upraw następować będzie w okresie od dnia 15 maja do dnia 15 lipca roku, w którym rolnik złoży wniosek o przyznanie płatności.
Od roku 2015 nie obowiązuje norma w zakresie zmianowania zbóż.

Dywersyfikacja upraw: liczba upraw i ich udział w strukturze zasiewów

Jeżeli rolnik posiada:

- ✓ **od 10 do 30 ha gruntów ornych** – obowiązany jest do prowadzenia **co najmniej 2 różnych upraw na gruntach ornych**, przy czym **uprawa główna nie powinna zajmować więcej niż 75% gruntów ornych**,
- ✓ **powyżej 30 ha gruntów ornych** – obowiązany jest do prowadzenia **co najmniej 3 różnych upraw na gruntach ornych**, przy czym **uprawa główna nie może zajmować więcej niż 75% gruntów ornych**, a **dwie uprawy główne łącznie nie mogą zajmować więcej niż 95% gruntów ornych**.

Jeżeli w gospodarstwie grunty orne (zajmują co najmniej 10 ha, ale nie więcej niż 30 ha należy sprawdzić (zgodnie z poniższym wzorem) udział procentowy uprawy głównej, czyli takiej, która będzie zajmować największą powierzchnię.

$$\% \text{ uprawy głównej} = \frac{\text{powierzchnia uprawy głównej ha} * 100\%}{\text{powierzchnia gruntów ornych ogółem w gospodarstwie [ha]}}$$

Jeżeli planowana uprawa główna będzie prowadzona na maksymalnie 75% gruntów ornych, wówczas wymóg praktyki w zakresie dywersyfikacji upraw jest spełniony.

Jeżeli planowana uprawa główna prowadzona będzie na powierzchni przekraczającej 75% gruntów ornych, w celu spełnienia praktyki dywersyfikacji konieczne jest zmniejszenie powierzchni uprawy głównej.

Przykład 1.

Dwa gospodarstwa - w każdym powierzchnia użytków rolnych kwalifikujących się do jednolitej płatności obszarowej wynosi 14 ha, a powierzchnia gruntów ornych wynosi 10 ha.

Uprawa główna – 75% gruntów ornych.
Spełniona praktyka dywersyfikacji upraw.

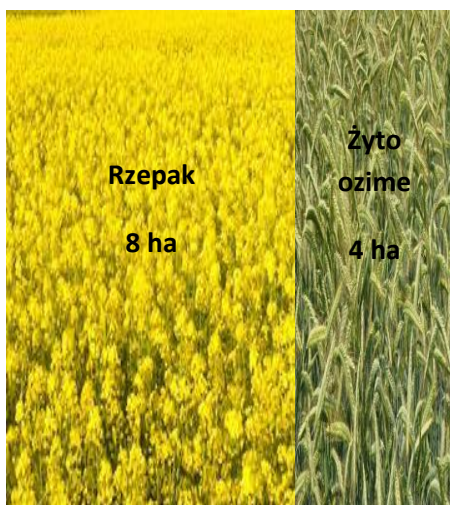

Uprawa główna – 80% gruntów ornych.
Niespełniona praktyka dywersyfikacji upraw.

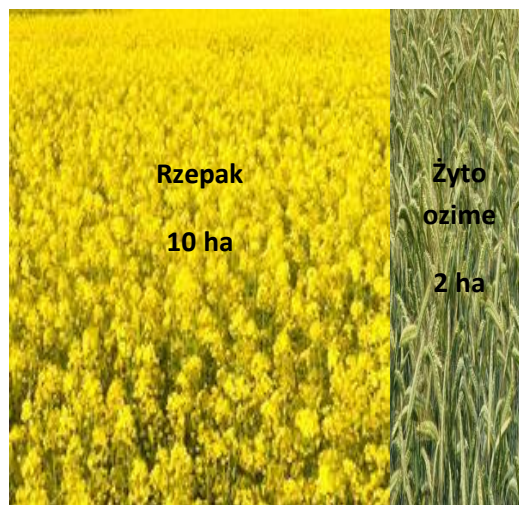

Przykład 2.

Dwa gospodarstwa - w każdym powierzchnia użytków rolnych kwalifikujących się do jednolitej płatności obszarowej wynosi 14 ha, a powierzchnia gruntów ornych wynosi 12 ha.

Uprawa główna – 66,67% gruntów ornych.
Spełniony warunek dywersyfikacji upraw.

Uprawa główna – 83,33% gruntów ornych.
Niespełniony warunek dywersyfikacji upraw.

Jeżeli w gospodarstwie grunty orne zajmują powyżej 30 ha wówczas należy sprawdzić udział procentowy uprawy głównej, czyli takiej, która będzie zajmować największą powierzchnię. Dodatkowo należy dokonać sprawdzenia (wzór poniżej) czy powierzchnia dwóch upraw głównych nie przekracza 95% gruntów ornych.

$$\% \text{ dwóch upraw głównych} = \frac{\text{powierzchnia dwóch upraw głównych ha} * 100\%}{\text{powierzchnia gruntów ornych ogółem w gospodarstwie [ha]}}$$

Jeżeli planowana uprawa główna będzie prowadzona na maksymalnie 75% gruntów ornych, a powierzchnia dwóch głównych upraw stanowić będzie nie więcej niż 95% gruntów ornych, wówczas wymóg praktyki w zakresie dywersyfikacji upraw jest spełniony.

Jeżeli planowana uprawa główna prowadzona będzie na powierzchni przekraczającej 75% gruntów ornych lub powierzchnia dwóch głównych upraw stanowić będzie więcej niż 95% gruntów ornych, w celu spełnienia praktyki dywersyfikacji konieczne jest zmniejszenie powierzchni uprawy głównej lub powierzchni dwóch upraw głównych.

Przykład 1.

Dwa gospodarstwa - w każdym powierzchnia użytków rolnych wynosi 50 ha, a gruntów ornych wynosi 40 ha.

Uprawa główna – 75% gruntów ornych.
Dwie uprawy główne – 95% gruntów ornych.
Spełniony warunek dywersyfikacji upraw.

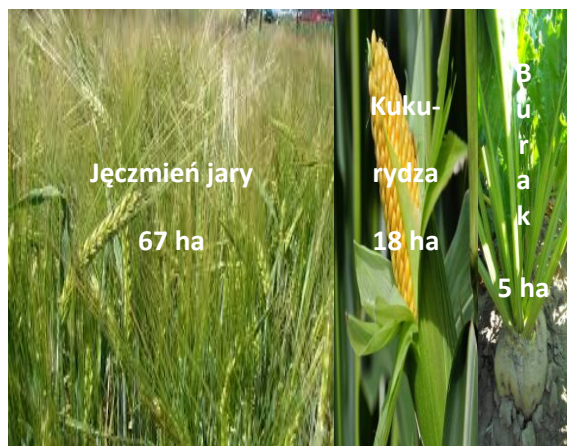

Uprawa główna – 75% gruntów ornych.
Dwie uprawy główne – 97,5% gruntów ornych.
Niespełniony warunek dywersyfikacji upraw.

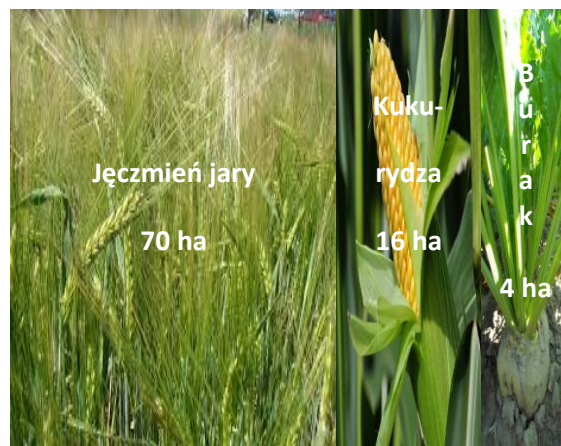

Przykład 2.

Dwa gospodarstwa - w każdym powierzchnia użytków rolnych kwalifikujących się do jednolitej płatności obszarowej wynosi 100 ha, a powierzchnia gruntów ornych wynosi 90 ha.

Uprawa główna – 74,44% gruntów ornych.
Dwie uprawy główne – 94,44% gruntów ornych.
Spełniony warunek dywersyfikacji upraw.

Uprawa główna – 77,78% gruntów ornych.
Dwie uprawy główne – 95,56% gruntów ornych.
Niespełniony warunek dywersyfikacji upraw.

Pamiętaj
Pamiętaj

Brak realizacji praktyki dywersyfikacji upraw skutkować będzie zmniejszeniem powierzchni kwalifikującej się do przyznania płatności za zazielenienie.

Pamiętaj
Pamiętaj

Jeżeli posiadasz trwałe użytki zielone musisz realizować praktykę w zakresie trwałych użytków zielonych.

Powierzchnia zajęta pod uprawę trwałych użytków zielonych (TUZ) obejmuje grunty rolne, które są aktualnie i od co najmniej 5 lat wykorzystywane pod uprawę traw lub innych pastewnych roślin zielnych, również wtedy, gdy grunty te były w tym okresie orane i obsiewane inną odmianą pastewnej rośliny zielnej niż odmiana uprawiana na nich poprzednio.

Praktyka zazielenienia w zakresie trwałych użytków zielonych składa się z dwóch elementów:

- ✓ obowiązku utrzymania na poziomie gospodarstwa wyznaczonych trwałych użytków zielonych cennych przyrodniczo, położonych na obszarach Natura 2000, w tym obejmujących gleby torfowe i podmokłe, które wymagają ścisłej ochrony,
- ✓ utrzymywania w skali kraju powierzchni trwałych użytków zielonych na niezmienionym poziomie w stosunku do ich powierzchni ustalonej w roku referencyjnym (2015).

W przypadku wyznaczonych trwałych użytków zielonych cennych przyrodniczo, obowiązkowa praktyka w ramach płatności za zazielenienie polega na:

- ✓ zakazie przekształcania i zaorywania wyznaczonych TUZ cennych przyrodniczo – zakaz weryfikowany na poziomie gospodarstwa,
- ✓ obowiązku ponownego przekształcenia danego obszaru w trwały użytek zielony w przypadku jego przekształcenia lub zaorania,
- ✓ terminowym wypełnieniu obowiązku przywrócenia TUZ cennych przyrodniczo – nie później niż data złożenia wniosku na następny rok.

Pamiętaj
Pamiętaj

Przekształcenie, w tym zaoranie trwałych użytków zielonych cennych przyrodniczo skutkować będzie zmniejszeniem powierzchni kwalifikującej się do przyznania płatności za zazielenienie.

Trwałe użytki zielone

Pamiętaj
Pamiętaj

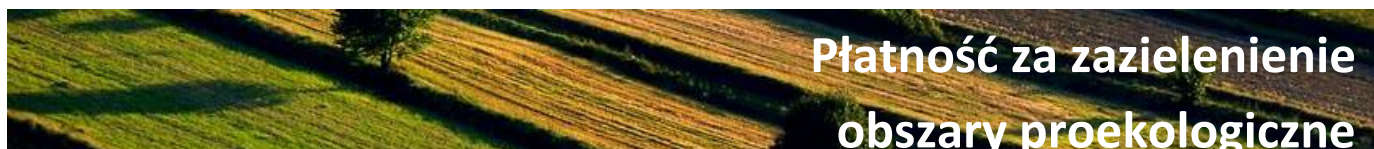
Jeśli posiadasz trwałe użytki zielone (inne niż cenne przyrodniczo) wówczas obowiązuje Cię zakaz ich przekształcania, ale tylko wtedy, gdy stosunek trwałych użytków zielonych do wszystkich użytków rolnych w danym roku dla całego kraju zmniejszy się o więcej niż 5% w odniesieniu do wskaźnika referencyjnego, ustalonego w roku 2015.

Współczynnik referencyjny trwałych użytków zielonych to stosunek:

- ✓ powierzchni trwałych użytków zielonych zadeklarowanych przez rolników w roku 2012 i w roku 2015 (które nie były deklarowane jako trwałe użytki zielone w roku 2012) do
- ✓ całkowitej powierzchni użytków rolnych zadeklarowanych przez rolników podlegających praktykom zazielenienia w 2015 roku.

W kolejnych latach wskaźnik udziału TUZ w powierzchni użytków rolnych nie może zmniejszyć się o więcej niż 5%, w stosunku do wskaźnika referencyjnego wyznaczonego w roku 2015.

W przypadku zmniejszenia współczynnika o więcej niż 5% każdy rolnik, który przekształcił obszar trwałych użytków zielonych w inne użytkowanie, będzie zobowiązany do ponownego przekształcenia obszaru w trwałe użytki zielone.

**Płatność za zazielenienie
obszary proekologiczne**

Pamiętaj
Pamiętaj

Co do zasady, rolnicy, uprawnieni do jednolitej płatności obszarowej, posiadający ponad 15 ha gruntów ornych zobowiązani będą do zapewnienia, że obszar odpowiadający przynajmniej 5% gruntów ornych gospodarstwa stanowi obszar proekologiczny (EFA).

Sprawdź (wg poniższego wzoru), jaka powierzchnia gruntów w Twoim gospodarstwie powinna być przeznaczona na obszary proekologiczne.

$$\text{Powierzchnia obszaru proekologicznego} = \frac{\text{powierzchnia gruntów ornych w gospodarstwie} * 5\%}{100\%}$$

Przykład:

Jeżeli w gospodarstwie grunty orne zajmują powierzchnię 24 ha, wówczas obszary proekologiczne powinny zajmować nie mniej niż 1,20 ha, po zastosowaniu współczynników przekształcenia i ważenia, o których mowa w dalszej części broszury.

Jeżeli powierzchnia gruntów ornych przekracza 15 ha, rolnik może być zwolniony z konieczności utrzymania obszaru proekologicznego (EFA), jeżeli:

- ✓ więcej niż 75% gruntów ornych to:
  - trawy lub inne pastewne rośliny zielne,
  - grunt ugorowany,
  - grunty wykorzystywane do uprawy roślin strączkowych,
  - połączenie powyższycha pozostałe grunty orne nie przekraczają powierzchni 30 ha.
- ✓ więcej niż 75% kwalifikujących się gruntów rolnych to:
  - trwałe użytki zielone,
  - trawy lub inne pastewne rośliny zielne,
  - połączenie powyższycha pozostałe grunty orne nie przekraczają 30 ha.

Obszary proekologiczne, co do zasady powinny znajdować się na gruntach ornych danego gospodarstwa rolnego, z wyjątkiem obszarów gospodarstwa rolnego objętych zagajnikami o krótkiej rotacji i obszarów zalesionych. Do obliczania powierzchni obszarów proekologicznych wykorzystywane będą współczynniki przekształcenia i ważenia. W przypadku elementów krajobrazu i stref buforowych, obszary proekologiczne mogą również przylegać do gruntów ornych gospodarstwa rolnego.

Do obszarów proekologicznych rolnicy będą mogli zaliczyć następujące elementy: **grunty ugorowane, elementy krajobrazu, strefy buforowe, pasy gruntów kwalifikujących się do płatności wzdłuż obrzeży lasów, zagajniki o krótkiej rotacji, obszary zalesione, międzyplony i okrywa zielona, uprawy wiążące azot.**

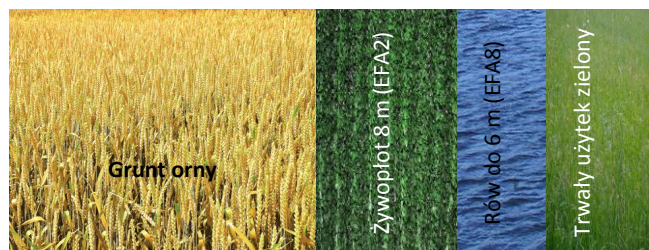

Do obszarów proekologicznych stanowiących elementy krajobrazu zaliczane będą:

- ✓ elementy krajobrazu chronione w ramach norm dobrej kultury rolnej:
  - drzewa będące pomnikami przyrody,
  - oczka wodne o łącznej powierzchni mniejszej niż 100 m²,
  - rowy, których szerokość nie przekracza 2 m,
- ✓ rowy o maksymalnej szerokości 6 m, włączając otwarte ciek wodne służące do nawadniania i odwadniania, z wyłączeniem kanałów wykonanych z betonu,

- ✓ miedze śródpolne o szerokości od 1 m do 20 m, na których nie jest prowadzona produkcja rolna,
- ✓ drzewa wolnostojące o średnicy korony minimum 4 metry,
- ✓ zadrzewienia grupowe, których korony drzew zachodzą na siebie oraz zagajniki śródpolne, o maksymalnej powierzchni do 0,3 ha,
- ✓ żywopłoty i pasy zadrzewione – o maksymalnej szerokości do 10 m,

Zarówno żywopłót, jak i rów, mogą być uznane za obszar proekologiczny.

Do obszaru proekologicznego może być zaliczony jedynie żywopłót, gdyż przylega on bezpośrednio do gruntu ornego. Natomiast rów nie może być zadeklarowany do obszaru EFA, ponieważ przylega do żywopłotu, który nie kwalifikuje się do płatności (jest szerszy niż 2 metry).

- ✓ zadrzewienia liniowe obejmujące drzewa o średnicy korony minimum 4 metry, przy czym odległość między koronami drzew nie powinna przekraczać 5 m,

Zadrzewienie liniowe (EFA4) leży bezpośrednio w sąsiedztwie działki rolnej, na której zadeklarowano grunt orny i może być zaliczone jako obszar proekologiczny.

Zadrzewienie liniowe (EFA4) jest oddzielone drogą (nie kwalifikującą się do JPO, ponieważ jej szerokość przekracza 2 m) od działki rolnej, na której zadeklarowano grunt orny i nie może być zaliczone jako obszar proekologiczny.

- ✓ oczka wodne o maksymalnej powierzchni 0,1 ha, z wyłączeniem zbiorników z betonu lub tworzywa sztucznego wraz z możliwością wliczenia do powierzchni oczka strefy z roślinnością nadbrzeżną wzdłuż wody o szerokości do 10 m występującą wzdłuż wody,

Oczko wodne o powierzchni do 0,1 ha może być uznane za obszar EFA, ponieważ fizycznie przylega do gruntu ornego.

Pamiętaj!

Wszystkie elementy krajobrazu deklarowane jako obszary proekologiczne muszą być w posiadaniu rolnika.

Obszary proekologiczne międzyplony i okrywa zielona

Za obszary proekologiczne uznawane będą międzyplony lub okrywa zielona, rozumiane jako wsiewki trawy w uprawę główną lub mieszanki gatunków uprawnych wysiewane w terminie:

- ✓ do dnia 20 sierpnia danego roku, w przypadku międzyplonów ścierniskowych,
- ✓ do dnia 1 października danego roku, w przypadku międzyplonów ozimych.

Ponadto, obowiązywał będzie obowiązek utrzymania na gruncie:

- ✓ międzyplonów ścierniskowych: do dnia 15 września danego roku,
- ✓ międzyplonów ozimych: do dnia 15 lutego kolejnego roku.

Pamiętaj!

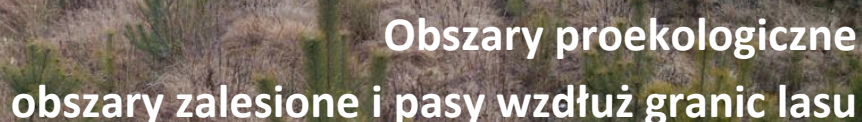
Rośliny ozime zwykle wsiewane jesienią do zbioru lub wypasu nie mogą być jednocześnie deklarowane jako obszary proekologiczne.

Za międzyplony lub okrywę zieloną w ramach obszaru proekologicznego uznawane będą mieszanki utworzone z co najmniej 2 gatunków roślin z grup roślin uprawnych, tj.: zboża, oleiste, pastewne, miododajne, bobowate drobnonasienne, bobowate grubonasienne.

Mieszanki złożone z samych gatunków zbóż nie będą uznawane jako obszar proekologiczny. Z kolei udział głównego składnika w mieszance nie będzie mógł przekraczać 80% (liczony na powierzchni gruntu albo w mieszance siewnej).

Przykładowa lista gatunków, z których możliwe będzie tworzenie mieszanek zawarta jest w tabeli nr 3 na końcu broszury.

Obszary proekologiczne obszary zalesione i pasy wzdłuż granic lasu

Jako obszar proekologiczny uznawane będą obszary zalesione po 2008 r. w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 (zalesienie na gruntach rolnych) oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020, które kwalifikowały się (zapewniły rolnikowi prawo) do jednolitej płatności obszarowej w 2008 r.

Do obszarów proekologicznych zaliczane będą pasy gruntów (kwalifikujących się hektarów) wzdłuż obrzeży lasów o szerokości **od 1 m do 10 m**.

Rolnik będzie miał wybór dotyczący prowadzenia produkcji rolnej na tych obszarach w przypadku, jeżeli:

- ✓ produkcja nie będzie prowadzona – dopuszcza się wypas lub koszenie na paszę, pod warunkiem, że pasy te można odróżnić od przyległych użytków rolnych, albo
- ✓ produkcja będzie prowadzona – obowiązkowe stosowanie współczynnika ważenia 0,3 [patrz – współczynniki przekształcenia i ważenia].

Obszary proekologiczne strefy buforowe i grunty ugorowane

Do obszarów proekologicznych zaliczane będą strefy buforowe obejmujące:

- ✓ strefy buforowe, w tym strefy na trwałych użytkach zielonych, pod warunkiem, że różnią się one od przylegającej kwalifikującej się powierzchni użytków rolnych i spełniają wymagania w zakresie odległości w jakich stosuje się nawozy na gruntach rolnych graniczących z obiektami, określone na podstawie przepisów w sprawie minimalnych norm (5 m, 10 m, 20 m) oraz
- ✓ inne strefy buforowe o szerokości nie mniejszej niż 1 m i nie większej niż 10 m, usytuowane na gruncie ornym lub przylegające do gruntu ornego, w taki sposób, że ich dłuższe krawędzie są równoległe do krawędzi cieku wodnego lub zbiornika wodnego.

Strefa buforowa **może być** zaliczona jako obszar proekologiczny.

Strefa buforowa **nie może być** zaliczona jako obszar proekologiczny.

Zarówno strefa buforowa, jak i rów, **mogą być** zaliczone jako obszary proekologiczne.

Strefę buforową rowu oraz rów **można zaliczyć** jako obszar proekologiczny, drzewo wolnostojące w obrębie rowu **nie może być** zaliczone jako obszar proekologiczny, ponieważ obszary te **nie mogą się nakładać** (z wyjątkiem strefy buforowej).

Pamiętaj
Pamiętaj

Strefy buforowe mogą obejmować również pasy z nadbrzeżną roślinnością występujące wzdłuż cieku wodnego o szerokości do 10 m.

Na strefach buforowych nie może być prowadzona produkcja rolna, niemniej jednak możliwy jest na nich wypas i koszenie, pod warunkiem, że strefę będzie można odróżnić od przyległych użytków rolnych.

Grunty ugorowane mogą być jednocześnie zaliczone jako uprawa w ramach praktyki dywersyfikacji upraw.

Grunty ugorowane w ramach obowiązkowej praktyki utrzymywania obszarów proekologicznych to grunty, na których nie jest prowadzona produkcja rolna. Dodatkowo, grunty te muszą od 5 lat pozostawać gruntami ornymi.

W okresie od dnia 1 stycznia do dnia 31 lipca roku złożenia grunt powinien być ugorowany (po upływie tego terminu będzie możliwe rozpoczęcie produkcji rolnej).

Obszary proekologiczne uprawy wiążące azot

Lista roślin wiążących azot, których uprawa będzie uznana za obszar EFA obejmuje:

✓ bób	✓ bobik	✓ ciecierzycza	✓ fasola zwykła
✓ fasola wielokwiatowa	✓ groch siewny cukrowy	✓ groch siewny	✓ soczewica jadalna
✓ soja zwyczajna	✓ łubin biały	✓ łubin wąskolistny	✓ łubin żółty
✓ peluszka	✓ seradela uprawna	✓ wyka siewna	✓ koniczyna czerwona
✓ koniczyna biała	✓ koniczyna białoróżowa	✓ koniczyna perska	✓ koniczyna inkarnatka
✓ komonica zwyczajna	✓ esparceta siewna	✓ lucerna siewna	✓ lucerna mieszańcowa
✓ lucerna chmielowa	✓ lędźwian	✓ wyka kosmata	✓ nostrzyk

Pamiętaj!

Do roślin z powyższej listy przysługuje płatność związana z produkcją do powierzchni upraw roślin wysokobiałkowych.

Uprawy wiążące azot mogą być jednocześnie zaliczone jako uprawa w ramach praktyki dywersyfikacji upraw.

Obszary proekologiczne zagajniki o krótkiej rotacji

Za obszary proekologiczne będą uznane zagajniki o krótkiej rotacji, w których:

- ✓ obowiązuje zakaz stosowania środków ochrony roślin;
- ✓ stosowanie nawożenia mineralnego ograniczone jest do:
  - w pierwszym roku funkcjonowania plantacji – dawki nawozów mineralnych nie mogą przekraczać 20 kg/ha N, 20 kg/ha P₂O₅ i 40 kg/ha K₂O oraz
  - w roku następującym po zbiorze roślin – dawki nawozów mineralnych nie mogą przekraczać 80 kg/ha N, 30 kg/ha P₂O₅ i 80 kg/ha K₂O,
 co potwierdza rejestr stosowania nawożenia mineralnego prowadzony przez rolnika.

Gatunkami drzew, których uprawa w formie zagajnika o krótkiej rotacji będzie uznawana za obszar proekologiczny będą:

- ✓ gatunki z rodzaju wierzba (*Salix* sp.),
- ✓ gatunki z rodzaju brzoza (*Betula* sp.),
- ✓ topola czarna (*Populus nigra*) i jej krzyżówki.

Obszary proekologiczne wspólna realizacja

Rolnicy, których gospodarstwa rolne znajdują się w bliskiej odległości, będą mieli możliwość wspólnej realizacji obowiązku utrzymywania obszarów proekologicznych.

- ✓ Każdy rolnik uczestniczący we wspólnej realizacji będzie musiał zapewnić, że przynajmniej 50% obszaru objętego obowiązkową praktyką będzie położone na terenie jego gospodarstwa rolnego.
- ✓ Z rozwiązania tego będą mogli korzystać rolnicy, których 80% gospodarstwa znajduje się w promieniu maksymalnie 15 km.
- ✓ Liczba rolników uczestniczących w takiej wspólnej realizacji nie będzie mogła przekroczyć dziesięciu.

Tym samym, dla rolników, którym do spełnienia obowiązkowego progu realizacji obszarów proekologicznych „zabraknie” obszarów w ramach gospodarstwa, będzie istniała możliwość umownego współdzielenia z innymi rolnikami obszaru objętego obowiązkową praktyką.

Przykład:

W Twoim gospodarstwie grunty orne zajmują 30 ha. Minimalna powierzchnia obszaru proekologicznego powinna wynosić 1,5 ha (po uwzględnieniu współczynników ważenia i przekształcenia). Jeżeli w Twoim gospodarstwie obszary proekologiczne zajmują powierzchnie co najmniej 0,75 ha (po uwzględnieniu współczynników ważenia i przekształcenia) wówczas możesz realizować tę praktykę wspólnie z innymi rolnikami.

Obowiązek utrzymania obszarów proekologicznych możesz realizować wspólnie z rolnikami, których gospodarstwa znajdują się względem Twojego gospodarstwa w bliskiej odległości, pod warunkiem, że obszary proekologiczne przylegają do siebie.

Rolnicy uczestniczący we wspólnej realizacji **będą zobowiązani zawrzeć pisemną umowę**, która zawierać będzie szczegóły dotyczące wewnętrznych ustaleń w sprawie rekompensaty finansowej i w odniesieniu do ewentualnych późniejszych kar administracyjnych, którą należy dołączyć do wniosku o przyznanie płatności.

Ponadto, każdy z rolników uczestniczących we wspólnej realizacji praktyki obszaru proekologicznego, do wniosku o płatności bezpośrednio zobowiązany będzie dołączyć deklarację o wspólnej realizacji praktyki utrzymania obszarów proekologicznych, której wzór zostanie udostępniony na stronie internetowej ARiMR.

ELEMENT EFA	Nazwa (oznaczenie elementu EFA)	Współczynnik przekształcenia (m/drzewo na m ²)	Współczynnik ważenia	Obszar EFA (po zastosowaniu obu współczynników)
Grunt ugorowany (m ²)	EFA1	-	1	1,0 m ²
Element krajobrazu				
✓ Żywopłaty/ pasy zadrzewione (mb.)	EFA2	5	2	10,0 m ²
✓ Drzewa wolnostojące (sztuka)	EFA3	20	1,5	30,0 m ²
✓ Zadrzewienia liniowe (mb.)	EFA4	5	2	10,0 m ²
✓ Zadrzewienia grupowe/zadrzewienia śródpolne (m ²)	EFA5	-	1,5	1,5 m ²
✓ Miedze śródpolne – o szerokości od 1 m do 20 m, na których nie jest prowadzona produkcja rolna (mb.)	EFA6	6	1,5	9 m ²
✓ Oczka wodne (m ²)	EFA7	-	1,5	1,5 m ²
✓ Rowy (mb.)	EFA8	3	2	6,0 m ²
Strefy buforowe (mb.)	EFA9	6	1,5	9,0 m ²

Pasy gruntów kwalifikujących się do płatności wzdłuż obrzeży lasu bez produkcji (mb.)	EFA10	6	1,5	9,0 m2
Pasy gruntów kwalifikujących się do płatności wzdłuż obrzeży lasu z produkcją (mb.)	EFA11	6	0,3	1,8 m2
Obszary z zagajnikami o krótkiej rotacji (m2)	EFA12	-	0,3	0,3 m2
Obszary zalesione w ramach PROW po 2008 r. (m2)	EFA13	-	1	1,0 m2
Obszary z międzyplonami lub okrywą zieloną – międzyplon ścierniskowy (m2)	EFA14a	-	0,3	0,3 m2
Obszary z międzyplonami lub okrywą zieloną – międzyplon ozimy (m2)	EFA14b	-	0,3	0,3 m2
Wsiewki traw w plon główny (m2)	EFA14c	-	0,3	0,3 m2
Obszary objęte uprawami wiążącymi azot (m2)	EFA15	-	0,7	0,7 m2

Przykład 1:

Fizyczna długość zadrzewienia liniowego w Twoim gospodarstwie wynosi 30 m, współczynnik przekształcenia to 5, współczynnik ważenia to 2. Powierzchnia obszaru proekologicznego w tym przypadku wynosi:

$$30 \text{ m} * 5 * 2 = 300 \text{ m}^2$$

Przykład 2:

W Twoim gospodarstwie występuje strefa buforowa o szerokości 5 m i długości 40 m. Współczynnik przekształcenia to 6, współczynnik ważenia to 1,5. Powierzchnia obszaru proekologicznego w tym przypadku wynosi:

$$40 \text{ m} * 6 * 1,5 = 360 \text{ m}^2$$

Zasady matematyczne w wyznaczaniu obszarów proekologicznych:

Przeliczając powierzchnię obszaru proekologicznego, wyrażoną w m² na powierzchnię wyrażoną w arach, należy stosować następujące reguły zaokrągleń:

- ✓ w przypadku, gdy na trzecim miejscu po przecinku znajduje się cyfra większa lub równa 5, to cyfrę przed nią występującą zaokrąglamy w górę np. przed zaokrągleniem 5,5373 ha – po zaokrągleniu otrzymamy powierzchnię 5,54 ha lub przed zaokrągleniem 5,5353 ha – po zaokrągleniu otrzymamy powierzchnię 5,54 ha,
- ✓ w przypadku, gdy na trzecim miejscu po przecinku znajduje się cyfra mniejsza niż 5, to cyfrę przed nią występującą pozostawiamy bez zmian np. przed zaokrągleniem 5,5323 ha – po zaokrągleniu otrzymamy powierzchnię 5,53 ha lub przed zaokrągleniem 5,5723 ha – po zaokrągleniu otrzymamy powierzchnię 5,57 ha.

Pamiętaj

Nie każdy element proekologiczny kwalifikuje się do przyznania jednolitej płatności obszarowej.

W poniższej tabeli określono elementy proekologiczne oraz wskazano, które z nich kwalifikują się do przyznania jednolitej płatności obszarowej.

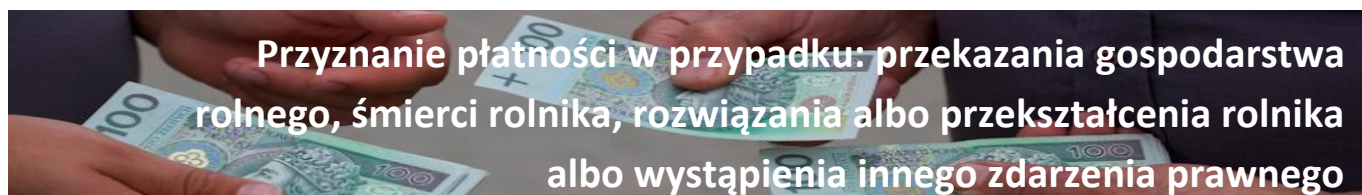
Element proekologiczny (EFA)(co do zasady znajdujący się na gruntach ornych)	Elementy EFA, które można wliczyć do powierzchni działki rolnej
Grunty ugorowane	TAK (mogą być również zaliczone jako uprawa w ramach praktyki dywersyfikacji upraw)
Elementy krajobrazu podlegające zachowaniu:	
✓ drzewa będące pomnikami przyrody	TAK: bez względu na liczbę drzew na 1 ha powierzchni gruntów ornych
✓ rowy do 2 m szerokości	TAK
✓ oczka wodne o łącznej powierzchni mniejszej niż 100 m ²	TAK
Drzewa wolnostojące	TAK: w przypadku, gdy ich liczba nie przekracza 100 sztuk/ha
Rowy, w tym otwarte ciekі wodne	NIE: chyba, że szerokość rowu nie przekracza 2 m w obrębie działki rolnej (grunt orny)
Żywopłoty i pasy zadrzewione	NIE: chyba, że ich szerokość nie przekracza 2 m w obrębie działki rolnej (grunt orny)
Zadrzewienia liniowe	NIE
Zadrzewienia grupowe	NIE: chyba, że łączna powierzchnia skupisk zadrzewień nie przekracza 0,01 ha
Oczka wodne, do powierzchni których wlicza się strefę z roślinnością nadbrzeżną wzdłuż wody o szerokości do 10 m, z tym, że łączna powierzchnia oczka i roślinności nadbrzeżnej nie może przekraczać 0,1 ha (1 000 m ²)	NIE: chyba, że powierzchnia oczka wodnego jest mniejsza niż 100 m ² (element krajobrazu podlegający zachowaniu w ramach norm)
Miedze śródpolne, na których nie jest prowadzona produkcja rolna	NIE: chyba, że miedza śródpolna stanowi drogę dojazdową wydzieloną w obrębie działki rolnej (grunt orny) i jej szerokość w obrębie działki rolnej nie przekracza 2 m
Strefy buforowe na trwałych użytkach zielonych	TAK
Inne strefy buforowe	TAK
Strefy buforowe obejmujące pasy z nadbrzeżną roślinnością	TAK: o ile na obszarze tym prowadzona jest działalność rolnicza
Zagajniki o krótkiej rotacji:	TAK:
✓ z rodzaju wierzba (<i>Salix</i> sp.); ✓ z rodzaju brzoza (<i>Betula</i> sp.); ✓ topola czarna (<i>Populus nigra</i>) i jej krzyżówki	kwalifikują się gatunki z rodzaju wierzba (<i>Salix</i> sp.), brzoza (<i>Betula</i> sp.) i topola czarna (<i>Populus nigra</i>)
Pasy gruntów wzdłuż obrzeży lasów:	
✓ na, których jest prowadzona produkcja	TAK
✓ na, których nie jest prowadzona produkcja	NIE:

	chyba, że na powierzchni tej prowadzony jest wypas lub koszenie z wykorzystaniem biomasy na paszę
Obszary zalesione po 2008 r. w ramach PROW	TAK: ale tylko w ramach schematu I (Zalesianie gruntów rolnych)
Międzyplony lub okrywa zielona	NIE: chyba, że jest to plon główny
Uprawy wiążące azot	TAK (mogą być również zaliczone jako uprawa w ramach praktyki dywersyfikacji upraw)

Pamiętaj! Nieutrzymywanie obszarów proekologicznych na poziomie co najmniej 5% gruntów ornych skutkować będzie zmniejszeniem powierzchni kwalifikującej się do przyznania płatności z tytułu zazielenienia.

Pamiętaj! Na stronie internetowej Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zostały zamieszczone dwa kalkulatory:

- ✓ Kalkulator do wyliczenia szacowanej kwoty płatności bezpośrednich w roku 2015, który pozwoli określić szacunkową kwotę płatności, jaką otrzymasz w ramach płatności, o które się ubiegasz. Wystarczy, że uzupełnisz wymagane pola kalkulatora. Wyliczona kwota podawana jest w euro.
- ✓ Kalkulator praktyk zazielenienia, który pozwoli określić czy podlegasz wyłączeniu z obowiązku realizacji praktyki dywersyfikacji upraw oraz praktyki utrzymania obszaru proekologicznego lub czy spełniasz wymogi zazielenienia.

Przyznanie płatności w przypadku: przekazania gospodarstwa rolnego, śmierci rolnika, rozwiązania albo przekształcenia rolnika albo wystąpienia innego zdarzenia prawnego

W przypadku przekazania gospodarstwa rolnego płatności bezpośrednio, o które ubiega się przekazujący, są przyznawane przejmującemu, jeżeli:

- ✓ przekazanie zostało dokonane nie później niż do dnia 31 maja roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tych płatności,
- ✓ spełnia on warunki do przyznania danej płatności, z tym że w przypadku gdy przekazujący ubiega się o płatności związane do zwierząt, warunek posiadania zwierząt (w jakim posiadanie zwierząt jest warunkiem przyznania tych płatności) uznaje się za spełniony, jeżeli zwierzęta objęte wnioskiem o przyznanie tych płatności złożonym przez przekazującego były w posiadaniu przekazującego lub przejmującego przez te okresy,
- ✓ przejmujący złoży wniosek do dnia 30 czerwca roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tych płatności.

W przypadku śmierci rolnika, która nastąpiła w okresie od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności bezpośrednich do dnia doręczenia decyzji w sprawie o przyznanie tych płatności, płatności bezpośrednio przysługują jego spadkobiercy, jeżeli:

- ✓ grunty, które były objęte wnioskiem o przyznanie płatności obszarowych, były w posiadaniu rolnika lub jego spadkobiercy w dniu 31 maja roku, w którym został złożony ten wniosek,

- ✓ zwierzęta, które były objęte wnioskiem o przyznanie płatności związanych do zwierząt, były w posiadaniu rolnika lub jego spadkobiercy przez okres, w jakim posiadanie zwierząt jest warunkiem przyznania tych płatności,
- ✓ spełnia on warunki do przyznania danej płatności.

W przypadku rozwiązania albo przekształcenia rolnika albo wystąpienia innego zdarzenia prawnego, w wyniku których zaistniało następstwo prawne, z wyłączeniem przypadku dotyczącego przekazania gospodarstwa rolnego, w okresie od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności bezpośrednich do dnia doręczenia decyzji w sprawie o przyznanie tych płatności, płatności bezpośrednio przysługują następcy prawnemu, jeżeli:

- ✓ grunty, które były objęte wnioskiem o przyznanie płatności obszarowych, były w posiadaniu rolnika lub jego następcy prawnego w dniu 31 maja roku, w którym został złożony ten wniosek,
- ✓ zwierzęta, które były objęte wnioskiem o przyznanie płatności związanych do zwierząt, były w posiadaniu rolnika lub jego następcy prawnego przez okres, w jakim posiadanie zwierząt jest warunkiem przyznania tych płatności,
- ✓ spełnia on warunki do przyznania danej płatności.

Pamiętaj
Pamiętaj

Jeżeli po złożeniu wniosku o przyznanie płatności nastąpi przekazanie gospodarstwa przed dniem 31 maja, przekazujący powinien złożyć wniosek o przyznanie płatności do dnia 30 czerwca 2015 r.

Jeżeli do dnia doręczenia decyzji w sprawie przyznania płatności nastąpi śmierć rolnika spadkobierca składa wniosek o przyznanie płatności w terminie 7 miesięcy od dnia otwarcia spadku.

Jeżeli do dnia doręczenia decyzji w sprawie przyznania płatności nastąpi rozwiązanie albo przekształcenie rolnika albo wystąpienie innego zdarzenia prawnego, następca jest zobowiązany do złożenia wniosku o przyznanie płatności w terminie 3 miesięcy od tego zdarzenia.

Tabela 1. Przykładowe gatunki roślin kwalifikujące się do kategorii „trawy lub inne pastewne rośliny zielne”.

Przykładowe gatunki roślin	
✓ koniczyna biała	✓ kostrzewa szczecińska
✓ koniczyna białoróżowa	✓ kostrzewa trzcinowa
✓ koniczyna czerwona	✓ kupkówka pospolita
✓ koniczyna egipska	✓ mietlica biaława
✓ koniczyna krwistoczerwona	✓ mietlica pospolita
✓ koniczyna perska	✓ mietlica psia
✓ lucerna chmielowa	✓ mietlica rozłogowa
✓ lucerna mieszańcowa	✓ mozga kanaryjska/kanar
✓ lucerna sierpowata	✓ rajgras wyniosły/rajgras francuski
✓ lucerna siewna	✓ stokłosa bezostna
✓ łąka przemiana	✓ stokłosa uniolowata
✓ mieszanka jednoroczna traw	✓ tymotka kolankowata
✓ mieszanka jednoroczna traw z motylkowatymi drobnonasiennymi	✓ tymotka łąkowa
✓ mieszanka wieloletnia traw	✓ wiechlina błotna
✓ mieszanka wieloletnia traw z motylkowatymi drobnonasiennymi	✓ wiechlina gajowa
✓ pastwisko przemienne	✓ wiechlina łąkowa
✓ festulolium	✓ wiechlina zwyczajna
✓ kostrzewa czerwona	✓ życica mieszańcowa/rajgras oldenburski
✓ kostrzewa łąkowa	✓ życica trwała/rajgras angielski
✓ kostrzewa nitkowata	✓ życica wielokwiatowa westerwoldzka/rajgras holenderski
✓ kostrzewa owcza	✓ życica wielokwiatowa/rajgras włoski

Tabela 2. Wykaz roślin uprawianych na gruntach ornych i sposób ich deklarowania we wniosku o przyznanie płatności.

Nazwa rośliny uprawianej	Nazwa deklarowanej uprawy	Nazwa rośliny uprawianej	Nazwa deklarowanej uprawy	Nazwa rośliny uprawianej	Nazwa deklarowanej uprawy	Nazwa rośliny uprawianej	Nazwa deklarowanej uprawy
anyż	Anyż	arbuz	Arbuz	arcydziegiel litwor	Arcydziegiel litwor	arnika łąkowa	Arnika
babka lancetowata	Babka	babka płesznik	Babka	batat	Batat	bazylija pospolita	Bazylija pospolita
barbula szara	Barbula	bergenia grubolistna	Bergenia grubolistna	bieluń dziędzierzawa	Bieluń dziędzierzawa	bieluń indiański	Bieluń indiański
bobik	Wyka jara	bodziszek iberyjski	Bodziszek	bodziszek leśny	Bodziszek	bób	Wyka jara
brokuł włoski	Kapusta warzywna	brukiew	Kapusta rzepak jary	burak cukrowy	Burak	burak ćwikłowy	Burak
burak liściowy	Burak	burak pastewny	Burak	bylica boże drzewko	Bylica	bylica estragon	Bylica
bylica piotun	Bylica	cebula kartoflanka	Czosnek	cebula perłowa	Czosnek	cebula wielopiętrowa	Czosnek
cebula zwyczajna	Czosnek	chaber bławatek	Chaber	chaber driakiewnik	Chaber	chaber górski	Chaber
chaber nadreński	Chaber	chaber wielogłówny	Chaber	ciecierzyca pospolita	Ciecierzycza	cukinia	Dynia zwyczajna
cykoria siewna	Cykoria	cykoria warzywna	Cykoria	czarnuszka siewna	Czarnuszka siewna	cząber górski	Cząber
cząber ogrodowy	Cząber	czosnek niedźwiedzi	Czosnek	czosnek pospolity	Czosnek	dalia zmienna	Dalia
drapacz lekarski	Drapacz lekarski	dynia figolistna	Dynia figolistna	dynia olbrzymia	Dynia olbrzymia	dynia oleista	Dynia zwyczajna
dynia pastewna	Dynia zwyczajna	dynia piżmowa	Dynia piżmowa	dynia zwyczajna	Dynia zwyczajna	dzielżan jesienny	Dzielżan
dzięgiel leśny	Dzięgiel	dziewanna wielokwiatowa	Dziewanna wielokwiatowa	dziurawiec zwyczajny	Dziurawiec zwyczajny	dzwonek ogrodowy	Dzwonek
endywia	Cykoria	esparceta siewna	Esparceta siewna	facelia błękitna	Facelia błękitna	fasola wielokwiatowa	Fasola
fasola zwykła	Fasola	fenkuł włoski	Fenkuł	fiolka trójbarwny	Fiolet trójbarwny	glistnik jaskółcze ziele	Glistnik jaskółcze ziele
gorczyca biała	Gorczyca biała	gorczyca czarna	Gorczyca czarna	gorczyca sarepska	Gorczyca sarepska	grindelia szorstka	Grindelia szorstka
groch zwyczajny	Groch	groch zwyczajny cukrowy	Groch	groch zwyczajny łuskowy	Groch	groszek leśny	Groszek
gryka zwyczajna	Gryka	hyzop lekarski	Hyzop lekarski	jarmuż (K)	Kapusta warzywna	jasnota biała	Jasnota
jęczmień jary	Jęczmień jary	jęczmień ozimy	Jęczmień ozimy	jeżówka purpurowa	Jeżówka purpurowa	języczka pomarańczowa	Języczka
kabaczek	Dynia zwyczajna	kalafior	Kapusta warzywna	kalarepa	Kapusta warzywna	kapusta brukselska	Kapusta warzywna
kapusta chińska	Kapusta właściwa	kapusta głowiasta biała	Kapusta warzywna	kapusta głowiasta czerwona	Kapusta warzywna	kapusta pastewna	Kapusta warzywna

Nazwa rośliny uprawianej	Nazwa deklarowanej uprawy	Nazwa rośliny uprawianej	Nazwa deklarowanej uprawy	Nazwa rośliny uprawianej	Nazwa deklarowanej uprawy	Nazwa rośliny uprawianej	Nazwa deklarowanej uprawy
kapusta pekińska	Kapusta właściwa	kapusta włoska	Kapusta warzywna	karczoch zwyczajny	Karczoch	kard hiszpański	Karczoch
katran abisyński	Katran abisyński	kminek zwyczajny	Kminek zwyczajny	kocanki piaszkowe	Kocanki piaszkowe	kolendra siewna	Kolendra siewna
komonica błotna	Komonica	komonica zwyczajna	Komonica	komosa ryżowa	Komosa ryżowa	koniczyna biała	Koniczyna
koniczyna białoróżowa	Koniczyna	koniczyna czerwona	Koniczyna	koniczyna egipska	Koniczyna	koniczyna krwistoczerwona	Koniczyna
koniczyna perska	Koniczyna	konopie siewne	Konopie siewne	konwalia majowa	Konwalia majowa	koper ogrodowy	Koper ogrodowy
koper włoski	Koper włoski	kozieradka pospolita	Kozieradka pospolita	kozłek lekarski	Kozłek lekarski	krokozsz barwierski	Krokozsz barwierski
krwawnica pospolita	Krwawnica	krwawnik pospolity	Krwawnik pospolity	krwiściąg mniejszy	Krwiściąg	kuklik zwisły	Kuklik
kukurydza cukrowa	Kukurydza	kukurydza pękająca	Kukurydza	kukurydza włoskowata	Kukurydza	kukurydza zwyczajna	Kukurydza
lawenda wąskolistna	Lawenda wąskolistna	lebiodka pospolita	Lebiodka	len oleisty	Len	len włóknisty	Len
lepiężnik różowy	Lepiężnik różowy	lewkonia dwurożna	Lewkonia	lewkonia letnia	Maciejka	łędźwian	Łędźwian
lnianka siewna	Lnianka siewna	lnianka pospolita	Lnianka pospolita	lnica pospolita	Lnianka	lubczyk ogrodowy	Lubczyk ogrodowy
lucerna chmielowa	Lucerna	lucerna mieszańcowa	Lucerna	lucerna sierpowata	Lucerna	lucerna siewna	Lucerna
lukrecja gładka	Lukrecja	lulek czarny	Lulek czarny	łąka przemienna	Trawy na gruntach ornych	łopian większy	Łopian większy
łubin biały	Łubin	łubin wąskolistny	Łubin	łubin żółty	Łubin	łyszczec wiechowaty	Łyszczec wiechowaty
macierzanka piaskowa	Macierzanka	macierzanka zwyczajna	Macierzanka	majeranek ogrodowy	Lebiodka	mak lekarski	Mak
mak wschodni	Mak	malwa czarna	Prawoślaz	marchew jadalna	Marchew	marchew pastewna	Marchew
marzanka wonna	Marzanka wonna	marzanna barwierska	Marzanna barwierska	mącznica lekarska	Mącznica lekarska	melisa lekarska	Melisa lekarska
melon	Melon	mieszanka jednoroczna traw	Trawy na gruntach ornych	mieszanka jednoroczna traw z motylkowatymi drobnonasiennymi	Trawy na gruntach ornych	mieszanka wieloletnia traw	Trawy na gruntach ornych
mieszanka wieloletnia traw z motylkowatymi drobnonasiennymi	Trawy na gruntach ornych	mięta długolistna	Mięta	mięta kędzierzawa	Mięta	mięta okraglistna	Mięta
mięta pieprzowa	Mięta	mikołajek płaskolistny	Mikołajek	miłek wiosenny	Miłek wiosenny	miodunka plamista	Miodunka plamista
mniszek lekarski	Mniszek lekarski	mydlnica lekarska	Mydlnica lekarska	nagietek lekarski	Nagietek lekarski	naparstnica purpurowa	Naparstnica
naparstnica wełnista	Naparstnica	nawłóć pospolita	Nawłóć pospolita	nostrzyk biały	Nostrzyk	nostrzyk żółty	Nostrzyk
oberżyna	Oberżyna	ogórecznik lekarski	Ogórecznik lekarski	ogórek	Ogórek	ogórek kiwano	Kiwano
oman wielki	Oman wielki	orlik pospolity	Orlik pospolity	ostropest plamisty	Ostropest plamisty	ostrzeń pospolity	Ostrzeń
owies bizantyjski	Owies	owies nagi	Owies	owies siewny	Owies	owies szorstki	Owies
papryka roczna	Papryka roczna	pasternak zwyczajny	Pasternak zwyczajny	pastwisko przemienne	Trawy na gruntach ornych	patison	Dynia zwyczajna
peluszka	Groch	perko	Rzepak ozimy	pietruszka korzeniowa	Pietruszka	pietruszka naciowa	Pietruszka
pięciornik kurze ziele	Pięciornik kurze ziele	pluskwica cuchnąca	Pluskwica cuchnąca	pokrzyk wilcza jagoda	Pokrzyk wilcza jagoda	pokrzywa zwyczajna	Pokrzywa zwyczajna
pomidor	Pomidor	pomidor skórzasty	Pomidor skórzasty	por	Czosnek	poziomka	Poziomka
prawoślaz lekarski	Prawoślaz	proso	Proso	przelot pospolity	Przelot pospolity	pszenica orkisz f. ozima	Pszemica ozima
pszenica płaskurka f. ozima	Pszemica ozima	pszenica samopsza f. ozima	Pszemica ozima	pszenica twarda f. ozima	Pszemica ozima	pszenica zwyczajna f. ozima	Pszemica ozima
pszenica orkisz f. jara	Pszemica jara	pszenica płaskurka f. jara	Pszemica jara	pszenica samopsza f. jara	Pszemica jara	pszenica twarda f. jara	Pszemica jara
pszenica zwyczajna f. jara	Pszemica jara	pszenżyto jare	Pszemżyto jare	pszenżyto ozime	Pszemżyto ozime	pszczenlik mołdawski	Pszczenlik
rdest wężownik	Rdest	rezeda wonna	Rezeda	rezeda żółta	Rezeda	rodzynek brazylijski	Rodzynek brazylijski
rokambuł	Czosnek	rokieta siewna	Rokietta siewna	rozchodnik okazały	Rozchodnik	roszpunka warzywna	Rozpunka warzywna
roźnik przerośnięty	Roźnik	różeniec górski	Różeniec górski	rukiew siewna	Rukiew siewna	rumian rzymski	Rumian rzymski
rumianek pospolity	Rumianek pospolity	ruta zwyczajna	Ruta zwyczajna	rutewka orlikolistna	Rutewka	rutwica lekarska	Rutwica lekarska
rzepa [w tym rzepa jadalna, pastewna]	Kapusta właściwa	rzepak jary	Kapusta rzepak-jary	rzepak ozimy	Kapusta rzepak-ozimy	rzepik	Rzepak ozimy
rzepik pospolity	Rzepak pospolity	rzezuca ogrodowa	Rzezuca ogrodowa	rzodkiew zwyczajna [w tym rzodkiew oleista, czarna, rzodkiewka]	Rzodkiew	salsefia	Salsefia
sałata głowiasta	Sałata	sałata listkowa	Sałata	sałata łądogowa	Sałata	sałata rzymska	Sałata
seler korzeniowy	Seler	seler naciowy	Seler	seradela uprawna	Seradela uprawna	serdecznik pospolity	Serdecznik pospolity
siedmiolatka	Czosnek	siekiernica górską	Siekiernica górską	siwiec żółty	Siwiec żółty	skorzonera	Skorzonera
słonecznik zwyczajny	Słonecznik	soczewica jadalna	Soczewica	soja zwyczajna	Soja zwyczajna	sorgo	Sorgo
sparceta piaskowa	Sparceta	stewia rebaudiana	Stewia	stulisz miotłowy	Stulisz	szalotka	Czosnek
szałwia lekarska	Szałwia	szałwia okręgowa	Szałwia	szanta zwyczajna	Szanta zwyczajna	szarłat	Szarłat
szczęć leśna	Szczęć	szczęć sukiennicza	Szczęć	szczodrak krokoszowy	Szczodrak krokoszowy	szczypiorek	Czosnek
szpinak zwyczajny	Szpinak zwyczajny	ślaz dziki	Ślaz	ślaz maurytański	Ślaz	ślazówka ogrodowa	Ślazówka

Nazwa rośliny uprawianej	Nazwa deklarowanej uprawy	Nazwa rośliny uprawianej	Nazwa deklarowanej uprawy	Nazwa rośliny uprawianej	Nazwa deklarowanej uprawy	Nazwa rośliny uprawianej	Nazwa deklarowanej uprawy
ślazówka turyngska	Ślazówka	topinambur	Słonecznik	trawy jednoroczne	Trawy na gruntach ornym	trawy wieloletnie na gruntach ornym	Trawy na gruntach ornym
trawy w siewie czystym z przeznaczeniem na nasiona	Trawy na gruntach ornym	trędownik bulwiasty	Trędownik	trojeść krwista	Trojeść	truskawka	Poziomka
turówka leśna	Turówka	turówka wonna	Turówka	tymianek pospolity	Macierzanka	tyśiącznik pospolity	Tyśiącznik pospolity
tytoń	Tytoń	ugór	Ugór	uprawa mieszana w rzędach	Uprawa mieszana	uprawy pod stałym lub ruchomym przykryciem	Uprawy pod stałym lub ruchomym przykryciem
werbena pospolita	Werbena pospolita	wierzbownica drobnokwiatowa	Wierzbownica drobnokwiatowa	wierzbówka koprzyca	Wierzbówka koprzyca	wiesiołek dwuletni	Wiesiołek
wiesiołek dziwny	Wiesiołek	wiesiołek lamarka	Wiesiołek	wilżyna ciernista	Wilżyna ciernista	wrotycz maruna	Wrotycz maruna
wyka siewna	Wyka jara	wyka kosmata	Wyka ozima	ziemniak	Ziemniak	złocięń dalmatyński	Złocięń dalmatyński
żeń-szeń prawdziwy	Żeń-szeń prawdziwy	źmijowiec zwyczajny	Żmijowiec zwyczajny	żyto jare	Żyto jare	żyto krzyca	Żyto ozime
żyto ozime	Żyto ozime	mieszanka strączkowo-gorczykowa	Wyka siewna z gorczycą sarepską	mieszanka strączkowa	Łubin żółty z seradela	mieszanka strączkowo-słonecznikowa	Peluszka ze słonecznikiem
mieszanka strączkowo-zbożowa	Łubin żółty z owsem	mieszanka zbożowa	Jęczmień jary z owsem	mieszanka zbóż z roślinami strączkowymi	Jęczmień jary z grochem		

Tabela 3. Przykładowa lista gatunków, z których możliwe jest tworzenie mieszanek zaliczanych do obszarów proekologicznych (EFA).

Rośliny uprawne przydatne w uprawie jako międzyplony			
Lp.	Roślina	Czas uprawy	Grupa uprawna
1	pszenica zwyczajna jara	UR	Zbożowe
2	pszenica zwyczajna ozima	UR	Zbożowe
3	pszenżyto jare	UR	Zbożowe
4	pszenżyto ozime	UR	Zbożowe
5	żyto jare	UR	Zbożowe
6	żyto ozime	UR	Zbożowe
7	owies	UR	Zbożowe
8	jęczmień jary	UR	Zbożowe
9	jęczmień ozimy	UR	Zbożowe
10	mieszanka zbożowa	UR	Zbożowe
11	gorczyca biała, czarna, brązowa	UR	Oleiste
12	rzepak jary	UR	Oleiste
13	rzepak ozimy	UR	Oleiste
14	rzepik	UR	Oleiste
15	rzodkiew oleista	UR	Oleiste
16	perko (Brachina)	UR	Pastewne
17	rzepa pastewna	UR	Pastewne
18	słonecznik pastewny	UR	Pastewne
19	facelia błękitna	UR	Miododajne
20	gryka zwyczajna	UR	Pozostałe polowe
21	proso	UR	Pozostałe polowe
22	sorgo	UR	Pozostałe polowe
23	kukurydza	UR	Pozostałe polowe
24	łubin biały	UR	Bobowate grubonasienne
25	łubin wąskolistny	UR	Bobowate grubonasienne
26	łubin żółty	UR	Bobowate grubonasienne
27	groch siewny	UR	Bobowate grubonasienne
28	peluszka	UR	Bobowate grubonasienne
29	bobik	UR	Bobowate grubonasienne
30	seradela uprawna	UR	Bobowate grubonasienne
31	soja zwyczajna	UR	Bobowate grubonasienne
32	wyka kosmata	UD	Bobowate grubonasienne
33	wyka siewna	UR	Bobowate grubonasienne

34	esparceta siewna	UW	Bobowate drobnonasienne
35	komonica zwyczajna	UW	Bobowate drobnonasienne
36	komonica błotna	UW	Bobowate drobnonasienne
37	koniczyna biała	UW	Bobowate drobnonasienne
38	koniczyna białoróżowa	UW	Bobowate drobnonasienne
39	koniczyna czerwona	UW	Bobowate drobnonasienne
40	koniczyna egipska (aleksandryjska)	UW	Bobowate drobnonasienne
41	koniczyna krwistoczerwona	UR	Bobowate drobnonasienne
42	koniczyna perska	UR	Bobowate drobnonasienne
43	lucerna chmielowa (nerkowata)	UW	Bobowate drobnonasienne
44	lucerna mieszańcowa	UW	Bobowate drobnonasienne
45	lucerna sierpowata	UW	Bobowate drobnonasienne
46	lucerna siewna	UW	Bobowate drobnonasienne
47	nostrzyk biały	UR	Bobowate drobnonasienne
48	nostrzyk żółty (lekarSKI)	UD	Bobowate drobnonasienne
49	przełot pospolity	UW	Bobowate drobnonasienne
50	mieszanka traw (mieszanki jedno - i wielogatunkowe)	UR	Pastewne

UR – uprawa roczna, UW – uprawa wieloletnia, UD – uprawa dwuletnia

Mam nadzieję, że przedstawione w tej broszurze informacje, poszerzają Państwa wiedzę niezbędną do ubiegania się o poszczególne płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego. Jeśli jednak pojawią się jakiegokolwiek pytania, proszę o kontakt z nami.

Informacje kontaktowe

Adres: Centrala ARiMR, Poleczki 33, 02-822 Warszawa

Telefon: 0-800 38-00-84, Fax: 22 318-53-30

E-mail: info@arimr.gov.pl

Uwaga: Niniejsza broszura ma charakter wyłącznie informacyjny i nie zastępuje prawa obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej. Treść broszury nie może być podstawą do jakichkolwiek roszczeń prawnych. Informacje zawarte w broszurze mogą ulec zmianie w wyniku ustanowienia przepisów prawa krajowego. Aktualne informacje są dostępne na stronie internetowej Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Ważne daty w roku 2015

Lipiec

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Sierpień

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

↓
Końcowy termin siewu
poplonów ścierniskowych

Wrzesień

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

↓
Końcowy termin utrzymania na gruncie poplonów ścierniskowych.
Końcowy termin utrzymania na gruncie poplonów ozimych - 15.02.2016r.

Październik

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

↓
Końcowy termin siewu
poplonów ozimych

Listopad

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

Grudzień

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

ARiMR rozpoczyna wypłatę płatności bezpośrednich za rok 2015.

Końcowy termin realizacji tych płatności przypada na dzień 30 czerwca 2016 roku.

Dolnośląski Oddział Regionalny

ul. Giełdowa 8
52-438 Wrocław
Tel. 71 369 74 00

Kujawsko-Pomorski Oddział Regionalny

ul. Dąbrowskiego 4
87-100 Toruń
Tel. 56 619 83 00

Lubelski Oddział Regionalny

Elizówka 65 A
21-003 Ciecierzyn
Tel. 81 756 88 20

Lubuski Oddział Regionalny

al. Zjednoczenia 104
65-120 Zielona Góra
Tel. 68 329 27 00

Łódzki Oddział Regionalny

ul. Piłsudskiego 84
92-202 Łódź
Tel. 41 675 67 00

Małopolski Oddział Regionalny

ul. Lubicz 25
31-503 Kraków
Tel. 12 629 80 10

Mazowiecki Oddział Regionalny

al. Jana Pawła II 70
00-175 Warszawa
Tel. 22 536 57 05

Opolski Oddział Regionalny

ul. Wrocławska 170 G
45-836 Opole
Tel. 77 401 84 00

Podkarpacki Oddział Regionalny

al. Rejtana 36
35-310 Rzeszów
Tel. 17 875 60 00

Podlaski Oddział Regionalny

ul. Nowa 2
18-400 Łomża
Tel. 86 215 63 11

Pomorski Oddział Regionalny

ul. Kołłątaja 1
31-332 Gdynia
Tel. 58 668 60 00

Śląski Oddział Regionalny

ul. Sobieskiego 7
42-200 Częstochowa
Tel. 34 378 28 00

Świętokrzyski Oddział Regionalny

ul. Warszawska 430
25-414 Kielce
Tel. 41 349 09 00

Warmińsko-Mazurski Oddział Regionalny

ul. Św. Wojciecha 2
10-038 Olsztyn
Tel. 89 521 09 20

Wielkopolski Oddział Regionalny

ul. Strzeszyńska 36
60-479 Poznań
Tel. 61 845 38 30

Zachodniopomorski Oddział Regionalny

ul. Szafera 10
71-245 Szczecin
Tel. 91 469 84 00